

Savo-Pielisen jätelautakunta

Aika 12.10.2023 klo 15:02 - 16:42

Paikka Saana, Siikaranta 12 (kabinetti), 70620 Kuopio sekä Teams

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 18	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
§ 19	Pöytäkirjantarkastajat	4
§ 20	Luonnos jätetaksaksi 1.1.2024 alkaen	5
§ 21	Luonnos kunnan toissijaiselle vastuulle kuuluvan jätehuollon taksaksi 1.1.2024 alkaen	18
§ 22	Ehdotus jätehuollon palvelutasoksi vuoteen 2030	24
§ 23	Vuoden 2024 toiminnan suunnittelu ja talousarvion valmistelutilanne	41
§ 24	Tiedonannot 12.10.2023	45

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Eskelinen Tuomo Piironen Martti Eloranta Eero	puheenjohtaja varapuheenjohtaja jäsen	Teams, klo 15.06 alkaen, asiat 3-7
	Hotti Anu Kaija Merja Leskinen Laila Pietikäinen Liisa Sottinen Herkko	jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen	pöytäkirjantarkastaja Teams, pöytäkirjantarkastaja
	Viljakainen Kaija Saija Pöntinen Kaartinen Tiina Hanna Kisonen Ryhänen Arto	jäsen esittelijä kaupunginhallituksen edustaja muu osallistuja muu osallistuja	suunnittelija Jätekukon tj, Teams, klo 15.05-15.51, asia 3
	Mari Karttunen	pöytäkirjanpitäjä	
Poissa	Suvivirta Satu Tuovinen Timo		

Pöytäkirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Käsitellyt asiat 18 - 24

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Tarkastettu pöytäkirja on yleisesti nähtävänä Kuopion kaupungin verkkosivuilla www.kuopio.fi/maatoksenteke 13.10.2023

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Savo-Pielisen jätelautakunta 12.10.2023 § 18

Esittelijä

Puheenjohtaja

Päätösehdotus

Kokous todetaan laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

Kokous todettiin laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Pöytäkirjantarkastajat

Savo-Pielisen jätelautakunta 12.10.2023 § 19

Esittelijä	palvelupäällikkö Saija Pöntinen
Päätösehdotus	Valitaan pöytäkirjantarkastajat. Vuorossa ovat jäsenet Herkko Sottinen ja Merja Kaija.
Päätös	Valittiin Herkko Sottinen ja Merja Kaija.

Luonnos jätetaksaksi 1.1.2024 alkaen

Savo-Pielisen jätelautakunta 12.10.2023 § 20
6974/02.05.00/2023

Valmistelijat / lisätiedot:
Saija Pöntinen, puh. 044 718 5066
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

palvelupäällikkö Saija Pöntinen

Esitän, että jätelautakunta asettaa jätetaksaluonnoksen vuodelle 2024 yleisesti nähtäville. Jätetaksassa määritellään maksut kunnallisille jätehuoltopalveluille, jotka Jätekkukko järjestää kotitalouksille ja kunnille.

Jätelautakunta varaa kuntalaisille ja niille, joiden oloihin päätöksenteolla on huomattava vaikutus, mahdollisuuden esittää mielipiteensä taksaluonnoksesta. Lisäksi jätelautakunta varaa alueen toimialueen kunnille ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille tilaisuuden lausunnon antamiseen asiasta.

Jätetaksaluonnos sekä kuulutus asian vireillä olosta ja vaikuttamismahdollisuuksista pidetään nähtävillä jätelautakunnan verkkosivuilla 16.10.–6.11.2023. Tieto kuulutuksesta lähetetään lisäksi sähköisesti kaikkiin jätelautakunnan toimialueen kuntiin, jotta kunnat voivat julkaista ne omilla verkkosivuillaan. Asiasta ilmoitetaan lisäksi kuulutuksella, joka julkaistaan kuntien ilmoituslehdissä.

Nähtävillä olon ja kuulemisen jälkeen jätetaksaan tehdään tarvittaessa muutoksia ja se tuodaan jätelautakunnalle päätettäväksi. Jätelautakunnan on tarkoitus hyväksyä taksa loppuvuonna 2023, jotta taksamuutokset voivat tulla voimaan 1.1.2024.

Päätös

Merkitään, että Jätekkukon toimitusjohtaja Arto Ryhänen oli kuultavana tämän asian esittelyn aikana ja poistui kokouksesta asian esittelyn jälkeen. Merkitään, että Eero Eloranta saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn alussa.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Jätelain (646/2011) 32 §:n mukaisesti kunta vastaa asumisessa sekä kunnallisessa hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuollosta. Lisäksi kunta vastaa liikehuoneistoissa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuollosta, kun jäte kerätään yhdessä em. jätteiden kanssa.

Kunnan on perittävä jätelain 78 §:n mukaisesti järjestämästään jätehuollosta jätemaksua, jolla katetaan sille jätehuoltotehtävien hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Jätelain 79 §:n mukaan jätemaksun perusteista määrätään

jätetaksassa. Taksa-asiakirjassa luetellaan käytössä olevat jätemaksut ja kerrotaan, mihin maksut perustuvat.

Jätemaksuilla katetaan kunnallisen jäteyhtiön, Jätekuon, järjestämät yhdyskuntajätehuollon palvelut, kuten jätteiden keräys, kuljetus ja käsittely, viestintä ja palveluneuvonta sekä jätehuollon kehittäminen ja investoinnit. Jäteyhtiö toimii tehdyn osakassopimuksen mukaisesti omakustannusperiaatteella, eikä yhtiö jaa omistajakunnilleen osinkoa. Jätemaksuilla katetaan Jätekuon järjestämien jätehuoltopalvelujen lisäksi lakisääteisten jätehuollon viranomaistehtävien hoitaminen eli jätelautakunnan kustannukset.

Taksaperiaatteina kustannusvastaavuus ja ohjaavuus

Kunnallinen jätehuolto on rahoitettava jätelain 78 §:n perusteella kokonaan palveluista perittävillä maksuilla. Jätelaissa on lisäksi säädetty, että jätetaksan mukaisten maksujen on vastattava kunnan tarjoamaa jätehuollon palvelutasoa ja mahdollisuuksien mukaan kannustettava jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen sekä etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon.

Jätetaksan tulee siis olla lain mukaan sekä kustannusvastaava että etusijajärjestykseen ohjaava. Jotta nämä molemmat edellytykset täyttyisivät, jätetaksan sisältämien jätemaksujen on kokonaisuutena katettava jätehuollon kulut, mutta samalla taksassa kevennetään niiden toimintojen ja palvelujen maksuja, joiden katsotaan edistävän etusijajärjystä. Yksittäinen jätemaksu ei näin ollen ole välttämättä kustannusvastaava, vaan kustannusvastaavuus muodostuu taksan mukaisten jätemaksujen kokonaisuudesta.

Taksan ohjaavuus toteutuu käytännössä siten, että kiinteistöllä syntyvän jätteen määrä ja kierrätysaktiivisuus vaikuttavat tyypillisesti jätemaksujen tasoon. Kustannusvastaavuuden periaatteen vuoksi huolehditaan kuitenkin samalla siitä, että kaikki asiakkaat osallistuvat jätehuollon yleisen palveluverkoston kustannuksiin ja maksuilla saadaan katettua riittävästi kunkin asiakkaan jätehuoltopalvelujen kuluja.

Jätetaksa on valmisteltu siten, että kunnan ensisijaiselle jätehuollon järjestämistä vastuulle kuuluvien asiakkaiden jätehuoltopalvelujen maksuilla saadaan katettua kokonaisuudessaan kaikki näiden palvelujen tuottamisesta aiheutuvat kulut. Pyrkimyksenä on siis kustannusvastaava perustoiminta, joka ei nojaa epävarmaan ja supistuvaan markkinaehtoisesta toiminnan tuloon.

Taksan valmistelu ja päätöksenteko

Jätetaksa on valmisteltu jätelainsäädännön asettamissa rajoissa ottaen huomioon Suomen Kuntaliiton antamat ohjeet. Taksan perusrakenne on valtakunnallisesti linjattujen suositusten mukainen, mutta siinä on otettu huomioon alueelliset erityispiirteet ja jätehuollon kustannusrakenteet.

Laskelmat eri jätehuoltopalvelujen kustannuksista on tehty kunnallisessa jäteyhtiössä. Laskelmat perustuvat sekä yhtiön itse toteuttamien että sen kilpailuttamien palvelujen kustannuksiin. Taksa on valmisteltu näiden laskelmien

pohjalta jätelautakunnan viranhaltijoiden toimesta. Valmistelussa on tehty tiivistä yhteistyötä viranhaltijoiden ja jäteyhtiön yhteyshenkilöiden kesken.

Jätelautakunta tekee päätöksen jätetaksasta. Jätelautakunta määrittelee jätelain sallimissa puitteissa jätemaksupolitiikan ja maksujen nimikkeet, kohteet ja suuruuden. Jätelautakunnan on kuitenkin huolehdittava siitä, että kaikki jätehuoltopalvelujen kustannukset saadaan katettua taksan mukaisilla maksuilla.

Jätelautakunnan alaisuudessa toimiva viranhaltija määrää jätemaksut kiinteistön haltijoille jätetaksan mukaisesti siten kuin jätelain 81 §:ssä säädetään. Jätemaksut suoritetaan jäteyhtiölle, joka toimii jätelautakunnan lukuun hoitaen laskutuksen ja maksukertymien seurannan.

Jätetaksan rakenne ja hinta-alueet

Jätetaksan perusrakenne esitetään säilytettäväksi ennallaan. Kotitalouksien jätemaksu koostuu perusmaksusta ja järjestetyn jätehuollon maksusta. Perusmaksu on asuinhuoneisto- ja vapaa-ajan asuntokohtainen vuosimaksu, joka määräytyy kaikille asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöille. Perusmaksun lisäksi kiinteistöille määräytyvä järjestetyn jätehuollon maksu on maksu jäteastioiden tyhjennyksistä taikka aluekeräyspisteen tai korttelikeräyksen käytöstä. Näiden maksujen lisäksi asiakkaille voi määräytyä heidän käyttämiensä palvelujen mukaisesti lisäpalvelumaksuja ja lajitteluasemilla asioinnin yhteydessä pienkuormamaksuja.

Jätemaksut ovat suurelta osin yhtenäiset koko Savo-Pielisen jätelautakunnan toiminta-alueella. Koska kilpailutettujen jätteenkuljetusten kustannukset poikkeavat kuitenkin eri alueiden välillä, nämä erot on otettu huomioon jäteastiatyhjennysten hinnoissa. Jäteastiatyhjennyksille on käytössä entiseen tapaan kaksi eri hinta-alueetta: 1) Kuopio, Siilinjärvi ja Pieksämäki ja 2) muut kunnat. Hinnoittelurakenteella pyritään toisaalta siihen, että jätemaksut ovat koko alueella kohtuulliset ja tasapuoliset, ja toisaalta siihen, että maksujen kustannusvastaavuus on riittävä.

Yleistä taksamuutosten perusteista ja tasosta

Jätemaksujen tasoon on tulossa korotusta erityisesti jätteiden käsittelykustannusten nousun vuoksi. Myös yleinen kustannustason nousu vaikuttaa maksuihin. Jätehuollon kokonaiskustannuksia kasvattaa lisäksi muuttuneen jätelainsäädännön ja jätehuoltomääräysten myötä laajeneva jätteiden erilliskeräys sekä jätehuollon palveluverkostoon tehtävät muutokset.

Maksujen korotukset kohdistuvat perusmaksuun ja sekajätteen jätehuollosta perittäviin maksuihin, kuten sekajäteastioiden tyhjennysmaksuihin ja aluekeräyspistemaksuihin. Biojätteen osalta pienimpien jäteastioiden tyhjennyshintaa lasketaan ja isompien nostetaan, kun käyttöön otetaan kotitalouksilla astiakokoon perustuva hinnoittelu. Pakkausjätteiden tyhjennyshinnat esitetään pidettäväksi ennallaan.

Kokonaisuudessaan tasokorotus kotitalouksien jätehuollon vuosikustannuksiin on kiinteistön jätehuoltopalveluista riippuen noin 3–7 %. Jätehuollon kustannukset nousevat taksamuutosten myötä vakituisilla asunnoilla tyypillisissä tilanteissa noin 0,50–1,00 euroa kuukaudessa, vapaa-ajan asunnoilla noin 0,20 euroa kuukaudessa.

Kaiken kaikkiaan Jätekukon toteuttamien jätehuoltopalvelujen arvioidut kustannukset vuodelle 2024 ovat 17 970 000 euroa, kun otetaan huomioon nykyiset kunnan ensisijaiselle ja toissijaiselle vastuulle kuuluvan jätehuollon kustannukset sekä sidosyksikköpalvelujen kustannukset (pl. jätekeskustoiminta sekä saostus- ja umpisäiliölietteiden jätehuoltokokonaisuus).

Perusmaksu

Perusmaksulla katettavat kustannukset

Jätelain 78 §:n mukaisella perusmaksutuotolla järjestetään sellaiset asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjä varten tarjottavat jätehuoltopalvelut, joista ei ole käytännössä mahdollista tai perusteltua periä jätteen aiheuttamisperiaatteen mukaista, palvelun käytön määrään perustuvaa maksua. Tällaiset palvelut ovat tyypillisesti asiointihetkellä maksuttomia tai vahvasti tuettuja.

Perusmaksu koostuu perusosasta ja jätelautakuntaosasta. Perusosalla katetaan Jätekukon järjestämä neuvonta ja viestintä, vaarallisten jätteiden keräys, lajitteluasemien rakenteet ja ylläpito, poistotekstiilien keräys sekä Rinki-ekopisteverkosta täydentävät ekopisteet. Perusmaksun jätelautakuntaosalla katetaan kuntien yhteisen jätehuoltoviranomaisen eli jätelautakunnan toiminta. Näitä molempia esitetään korotettavaksi kustannusten nousun vuoksi.

Perusmaksun tasoon vaikuttavat keskeiset muutokset

Perusmaksuun vaikuttaa korottavasti erityisesti neuvonnan ja viestinnän sekä lajitteluasemien rakenteiden ja ylläpidon kustannusten nousu. Vaarallisten jätteiden ja poistotekstiilien keräyksen sekä Rinki-ekopisteverkosta täydentävien ekopisteiden kustannuksiin ei ole sen sijaan tulossa merkittäviä muutoksia.

Viestinnän ja neuvonnan kustannukset ovat ylittäneet tänä vuonna sen, mitä taksan valmistelussa viime vuonna arvioitiin. Erityisesti laajenevista lajitteluvuoroista tiedottaminen ja biojätteen erilliskeräykseen innostava Biottajat-kampanja nostivat viestinnän kuluja. Biojätteen lajitteluvuoroista laajentuminen vuonna 2024 edellyttää edelleen panostusta viestintään. Laajaa ja monikanavaista viestintää on painotettu myös uudessa palvelutasossa. Viestinnän kustannuksiin vaikuttaa myös yleinen kustannusten nousu mm. viestintämateriaalien tuotannossa. Tämän vuoksi viestinnän ja neuvonnan osuus perusmaksussa nousee.

Lajitteluasemaverkoston rakenteet ja ylläpito katetaan perusmaksulla, joten perusmaksutasossa on otettava huomioon verkostoon tehtävistä investoinneista aiheutuvat kulut. Vuoden 2023 syksyllä toteutetaan Siilinjärven lajitteluasemalle itsepalveluasioinnin mahdollistavat rakenteet ja vuonna 2024 samat parannukset toteutetaan Suonenjoen lajitteluasemalla. Lajitteluasemien kustannuksiin vaikuttaa myös lajitteluasemien kyltitysten uusiminen uusien piktogrammien mukaisiksi. Vuonna 2024 ei varauduta kuitenkaan vielä uuden palvelutason mukaisten laajempien lajitteluasemaverkoston muutosten toteuttamiseen.

Jätekukon järjestämien ekopisteiden kustannusten odotetaan kasvavan jonkin verran tulevina vuosina, kun verkostoa täydennetään hyväksyttävän palvelutason

mukaisesti. Vielä tässä vaiheessa perusmaksussa on varauduttu ainoastaan vähäisiin verkoston muutoksiin, joilla ei ole juurikaan merkitystä perusmaksutasoon.

Perusmaksun luokittelu ja taso

Perusmaksua maksavia vakituksia asuntoja on noin 123 000 kpl ja vapaa-ajan asuntoja 34 500 kpl. Perusmaksussa on vakituksille asunnoille kaksi eri maksuluokkaa. Perusmaksun suuruuteen vaikuttaa se, onko biojätteelle erilliskeräys tai kompostointi kiinteistöllä. Jos biojäte laitetaan sekajätteen joukkoon, on perusmaksu suurempi kuin niillä kiinteistöillä, joilla biojäte lajitellaan. Vapaa-ajan asuntojen perusmaksulle on yksi maksuluokka.

Perusmaksua maksavien asiakkaiden kokonaismäärä on hieman noussut, joten nousevat kustannukset jakautuvat aikaisempaa isommalle asiakasmäärälle. Toisaalta taas vakituksista asunnoista yhä useampi maksaa pienempää perusmaksua, kun biojätteen erilliskeräys on laajentunut ja edelleen laajenemassa.

Vakituisten asuntojen perusmaksua esitetään nostettavaksi 2,50–3,00 euroa vuodessa. Tämä tarkoittaa noin 6–10 %:n korotusta perusmaksuun. Edellisenä vuonna vakituisten asuntojen perusmaksuihin tehtiin euromääräisesti yhtenäiset korotukset. Nyt pienempää perusmaksuluokkaa esitetään korotettavaksi euromääräisesti hieman vähemmän, mutta prosentuaalisesti hieman enemmän kuin korkeampaa perusmaksuluokkaa. Muutoksessa huomioidaan toisaalta ohjaavuus ja toisaalta se, että vakituksien asunnon korkeampi perusmaksuluokka ei nousisi kohtuuttoman suureksi. Vapaa-ajan asunnon perusmaksua esitetään nostettavaksi euron vuodessa, mikä tarkoittaa vajaan 7 %:n korotusta perusmaksuun.

Jäteastioiden tyhjennysmaksut

Jäteastioiden tyhjennysmaksuilla katettavat kustannukset

Jäteastioiden tyhjennysmaksut ovat maksuja kiinteistökohtaisten tai kiinteistöjen yhteisten kimppa-astioiden tyhjennyksistä. Tyhjennyshinnat on määritelty erikseen sekajätteelle ja kierrätettäville jätteille eli biojätteelle ja pakkausjätteille (muovi, kartonki, lasi ja metalli).

Sekajätteen tyhjennysmaksu muodostuu kuljetus- ja käsittelyosasta. Kuljetusosalla katetaan sekajätteen keräyksen ja kuljetuksen, kuljetusten järjestämisen, jäteastiapalvelun sekä astiapesujen kustannukset. Käsittelyosalla katetaan sekajätteen käsittelykustannukset eli poltto energiahyötykäyttöön Riikinvoiman ekovoimalaitoksella.

Sekajätteen tyhjennysmaksun käsittelyosalla katetaan ohjaavuuden aikaansaamiseksi sekajätteen jätehuollon lisäksi myös erilliskerätyn biojätteen käsittelyn eli kierrätyksen kustannukset. Samoin sekajätteen käsittelyosaan on sisällytetty valtaosin kunnallisen jäteyhtiön hallinnon, asiakaspalvelun, tietojärjestelmien ja toimitilojen kustannukset, jätekeskuksen kiinteitä kustannuksia sekä jätehuollon kehittämisen kustannuksia. Kun yleiset kustannukset ja osin kierrätettävien jätteiden kustannuksia katetaan sekajätteen maksuilla, kierrätettävien jätteiden tyhjennyshinnat pidetään sekajätehintoja alempina ja

taksalla kannustetaan jätelain mukaisesti etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon.

Biojätteen tyhjennyshinnalla katetaan ainoastaan biojätteen suorat keräyksen ja kuljetuksen kustannukset (ml. jäteastiapalvelu ja astiapesut). Sekajätteen maksuilla subventoidaan voimakkaasti biojäteastian tyhjennyksiä, joten biojäteastian tyhjennyshinta on jopa noin puolet pienempi kuin kuljetuksen ja käsittelyn todelliset yhteenlasketut suorat kustannukset olisivat.

Pakkausjätteiden kiinteistöittäinen erilliskeräys kotitalouksista hoidetaan jätelain mukaisesti yhteistoiminnassa kuntien ja pakkausten tuottajien kesken. Yhteistoiminta tarkoittaa käytännössä sitä, että kunnallinen jäteyhtiö huolehtii pakkausjätteiden keräyksestä ja kuljetuksesta kiinteistöiltä, kun taas pakkaustuottajat huolehtivat pakkausjätteiden kierrätyksestä. Pakkausjätteiden tyhjennysmaksuilla katetaan näin ollen ainoastaan keräyksen ja kuljetuksen suorat kustannukset (ml. jäteastiapalvelu ja astiapesut). Pakkausjätteiden käsittelystä ei tule kustannuksia, koska ne luovutetaan pakkausten tuottajille ilman maksua.

Sekajäteastioiden tyhjennykset ja maksujen taso

Sekajäteastian tyhjennyksiä tehdään ensi vuonna arviolta 1 180 000–1 190 000 kappaletta. Tyhjennysmäärän arvioidaan supistuvan kokonaisuudessaan noin 2 % tähän vuoteen nähden. Sekajätteen tyhjennysmäärä on vuosittain laskenut erityisesti kunnan toissijaiselle jätehuollon järjestämistä vastaavalle kuuluvien TSV-asiakkaiden vähentymisen vuoksi. Osin sekajäteastioiden tyhjennysmäärää on pienentänyt myös kierrätettävien jätteiden erilliskeräyksen kasvu taloyhtiöissä, minkä myötä sekajäteastioiden tyhjennyksiä on harvennettu.

Sekajäteastian tyhjennyshintaa on tarvetta nostaa vuodelle 2024. Hinnan korotuksen syynä on sekajätteen käsittelyn eli Riikinvoiman ekovoimalaitoksella tapahtuvan energiahyötykäytön kustannusten nousu. Nousu johtuu siitä, että sähkön hinnan pudottua alkuvuoden 2023 tasosta Riikinvoiman sähkön myynnistä saatavat tulot ovat pienentyneet merkittävästi. Näillä tuloilla voidaan kattaa aikaisempaa pienempi osuus käsittelykustannuksista eli yhä suurempi osuus on katettava jätemaksuilla. Sähköstä saatavia tuloja pienentää myös se, että Riikinvoiman laitoksella on sattunut haastava laiterikko, jonka myötä sähköntuotanto on ollut pysähdyksissä ja toimii vajaateholla vielä kevättalven 2024 saakka.

Sekajätteen energiahyödyntämisen kustannusten nousun lisäksi sekajätteen käsittelyosan hintaan vaikuttaa korottavasti se, että sekajättemaksuilla katetaan biojätteen käsittelykustannukset ja suuri osa jäteyhtiön yleisistä kustannuksista, jotka ovat kohonneet. Lisäksi on otettava huomioon se, että sekajäteastioiden tyhjennysten vähentyessä nämä kustannukset katetaan koko ajan supistuvien tyhjennysmäärien maksuilla.

Sekajäteastian tyhjennyshinnan korotus kohdistuu ainoastaan käsittelyosaan, sillä sekajätteen kuljetuskustannusten odotetaan pysyvän ennallaan. Sekajäteastian tyhjennysmaksuja korotetaan jäteastian koosta riippuen noin 3–9 %. Hinnankorotus vaihtelee astiakoon mukaan, koska kuljetuskustannus on kaikilla jäteastioilla sama, mutta käsittelyhinnan osuus määräytyy astian koon ja sille lasketun keskimääräisen

täyttöasteen mukaan. Koska hinnankorotus kohdistuu käsittelyosaan, on hinnankorotus suurin isoimmilla jäteastioilla.

Biojäteastioiden tyhjennykset maksujen taso

Biojäteastioiden tyhjennyksiä tehdään ensi vuonna arviolta 250 000 kappaletta. Kotitalousasiakkailla biojäteastioiden tyhjennysmäärä on noussut ja nousee edelleen, kun biojätteen erilliskeräysvelvoite laajenee loppuvuodesta 2024. Tyhjennysten kokonaismäärän kasvua taittaa kuitenkin kunnan toissijaiselle vastuulle kuuluvien asiakkaiden väheneminen.

Biojätteen kuljetusten kokonaiskustannusten arvioidaan hieman kasvavan tyhjennysmäärien lisääntyessä. Nämä lisääntyvät kuljetuskustannukset saadaan katettua uusilta asiakkailta perittävillä tyhjennysmaksuilla. Biojätteen käsittelykustannusten arvioidaan samoin kokonaisuudessaan nousevan, mutta tämä ei vaikuta biojäteastian tyhjennyshintaan, koska edellä esitetyn tavoin nämä kustannukset katetaan sekajättemaksuilla.

Biojäteastioiden hinnoittelua esitetään muuttavaksi niin, että kotitalouksille otetaan käyttöön eri tyhjennys hinnat 140 ja 240 litran biojäteastialle. Aikaisemmin näiden eri kokoisten jäteastioiden tyhjennys hinta on ollut sama. Muutoksella pyritään siihen, että jätemaksu vastaa paremmin syntyvää biojättemäärää. Kun biojätteen erilliskeräysvelvoite laajenee, biojäteastioita tulee laajemmin pienimpiin taloyhtiöihin ja omakotitaloihin. Koska näillä kiinteistöillä syntyy tyypillisesti biojätettä vähemmän kuin isoissa taloyhtiöissä, on niille perusteltua valita pieni 140 litran biojäteastia. Jottei jätehuollon kokonaiskustannukset nousisi näillä kiinteistöillä kohtuuttoman paljon, pienimmän biojäteastian tyhjennys hintaa esitetään laskettavaksi aikaisemmasta 11–12 %. Samalla taas isomman 240 litran jäteastian tyhjennys hintaa esitetään nostettavaksi 5 %.

Muilla kuin kotitalousasiakkailla on tarkoitus säilyttää biojäteastian tyhjennyksille yksi hinta eli 140 ja 240 litran jäteastiasta määräytyy sama tyhjennysmaksu. Näillä asiakkailla 140 litran jäteastiat on tyypillisesti otettu käyttöön kohteissa, joissa syntyy painavaa biojätettä. Näissä kohteissa 240 litran jäteastiaa ei voitaisi edes käyttää, koska se tulisi ylipainavaksi. Näin ollen 140 litran jäteastiatkin ovat tyypillisesti niin painavia, ettei hintaerottelua 140 ja 240 litran biojäteastian välille ole perusteltua tehdä.

Pakkausjätteiden tyhjennykset ja maksujen taso

Kartonki- ja muovipakkausten tyhjennyksiä arvioidaan tehtävän ensi vuonna reilu 270 000 kappaletta. Metallin ja lasipakkausten tyhjennyksiä tehdään yhteensä noin 50 000 kappaletta. Erityisesti muovipakkausten tyhjennysmäärät ovat nousseet, kun erilliskeräys on laajentunut. Myös kartonkipakkauksien tyhjennykset ovat kotitalouksilla lisääntyneet, mutta kokonaisuudessaan tyhjennysmäärät ovat joinakin vuosina jopa supistuneet, kunnan toissijaiselle vastuulle kuuluvien asiakkaiden vähennyttä.

Pakkausjätteiden kuljetuskustannuksiin on tullut muutoksia, kun kuljetukset on kilpailutettu uudelleen. Muovi- ja kartonkipakkausten tyhjennyshintoihin on tullut paikoin korotusta, mutta toisaalta lasi- ja metallipakkausten tyhjennyshinnat ovat laskeneet. Taksassa on käytössä kaikille pakkausjätelajeille yhtenäinen, keskimääräinen tyhjennyshinta. Kun otetaan huomioon kaikkien pakkausjätelajien keräyksen kokonaisuus, ei pakkausjätteiden tyhjennysmaksuja ole tarvetta nyt nostaa. Tässä linjauksessa on otettu huomioon myös se, että pakkausten tuottajayhteisöt maksavat kunnallisille jäteyhtiöille vuonna 2024 ensimmäisen kerran kompensatiota pakkausjätteiden jätehuollosta jätelainsäädännön ja tehdyn sopimuksen mukaisesti.

Pakkaustuottajat tulevat maksamaan korvausta pakkausjätteiden keräys- ja kuljetustyöstä siten, että tuottajien kustannusvastuuksi muodostuu vähintään 80 % koko pakkausjätehuollon kokonaiskustannuksista. Kokonaiskustannuksiin lasketaan kiinteistöittäisen keräyksen ja kuljetuksen lisäksi tuottajien järjestämä aluekeräys, vastaanottotoiminnot sekä jätteiden käsittely mukaan lukien yrityspakkausten käsittely ja tuottajien hallintokulut. Tämä tarkoittaa sitä, että tuottajien maksamat korvaukset kuntien järjestämästä kuljetuksesta eivät ole 80 % kuljetuskustannuksista, vaan huomattavasti vähemmän. Korvausten määrä ei ole suoraan riippuvainen alueellisista pakkausjätteen erilliskeräyskuluista, vaan perustuu valtakunnalliseen keskimääräiseen laskentaan sekä tuottajan terminaaliin toimitettuihin jätemääriin ja jätteen laatuun.

Tuottajilta ei ole saatu tiedusteltaessa mitään arviota pakkausjätteiden keräyksestä saatavien korvausten suuruudesta. Korvausten vaikutus heijastuukin tuottajien ja kuntien sopiman maksujärjestelmän perusteella jätetaksaan vasta takautuvasti. Kompensointi on siis mahdollista ottaa täysimääräisesti huomioon taksassa vasta vuonna 2025. Saatavat korvaukset käytetään joka tapauksessa kiinteistökohtaisen pakkausjätehuollon järjestämiseen pakkausjätelajikohtaisesti. Vuoden 2025 taksaan kaikille pakkausjätelajeille tullaan laskemaan jätelajikohtainen tyhjennyshinta, jossa otetaan huomioon tuottajien kompensointi erikseen kutakin jätelajia koskien.

Aluekeräyspistemaksut

Aluekeräyspistemaksu on asuinhuoneisto- ja vapaa-ajan asuntokohtainen käyttömaksu, joka oikeuttaa Jättekukon ylläpitämien sekajätteen keräyspisteiden käyttöön. Jättekukolla on alueella noin 170 aluekeräyspistettä, joista noin 100 pistettä on ympärivuotisesti käytettäviä ja noin 70 pistettä on vain kesäajan käytössä. Suurimmalla osalla pisteitä kerätään vain sekajätettä, mutta osin kerätään myös biojätettä.

Aluekeräyspisteiden käyttäjiksi liittyvät ne yhden tai kahden asunnon talot ja vapaa-ajan kiinteistöt, joilla ei ole käytössä omaa jäteastiaa tai kimppa-astiaa. Aluekeräyspistemaksulla katetaan keräyspisteiden rakentaminen ja ylläpito (esim. siivous- ja kunnossapitokustannukset) sekä jäteastiatyhjennykset eli jätteen käsittely- ja kuljetuskustannukset. Aluekeräyspisteen käyttöön oikeuttava maksu on jokaisessa jätelautakunnan toimialueen kunnassa samansuuruinen. Aluekeräyspisteen käyttöön on kolme eri maksuluokkaa vakituksille asunnoille sekä omat maksuluokat ympärivuotisesti käytettäville vapaa-ajan asunnoille ja kesäaikana (1.5.–30.9.) käytettäville vapaa-ajan asunnoille.

Kun aluekeräyspisteellä kerätään vain sekajätettä, tulee vakituiselle asunnolle maksu sekajätteen keräyksen käytöstä. Jos aluekeräyspisteellä on myös biojätteen keräys, määräytyy kiinteistölle hieman suurempi maksu, jolla katetaan myös biojätteen keräystä. Toisaalta tällöin kiinteistön perusmaksu laskee. Jos kiinteistöllä on kuitenkin kompostointi biojätteelle, ei aluekeräyspisteen biojätteen keräyksestä ole tarvetta maksaa. Uutena vakituksille asunnoille otetaan mahdollisuus käyttää aluekeräyspistettä pelkästään biojätteen keräykseen. Kiinteistöllä voisi siis olla oma kiinteistökohtainen jäteastia sekajätteelle, mutta biojätteen voisi tuoda käyttömaksua vastaan lähialueella sijaitsevalle aluekeräyspisteelle.

Maksuluokkiin tehtävien muutosten lisäksi aluekeräyspistemaksua on tarvetta korottaa sekajätteen käsittelykustannusten kasvamisen vuoksi. Maksuja esitetään nostettavaksi noin 2 %.

Korttelikeräyksen käyttömaksut

Korttelikeräys on asuntoaluekohtainen, keskitetty jätteenkeräysjärjestelmä. Korttelikeräyksessä asuinalueelle järjestetään korttelikohtaiset tai usean korttelin yhteiset jätteenkeräyspisteet, joissa kerätään sekä sekajätettä että kierrätettäviä hyötyjätteitä. Kaikki asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöt käyttävät korttelikeräyksen alueilla Jätekuonon järjestämiä keräyspisteitä, eikä alueilla ole käytössä kiinteistökohtaisia jäteastioita.

Korttelikeräys on toteutettu Siilinjärven Taivallahden pientalovaltaiselle asuinalueelle. Järjestelmä on tarkoitettu toteuttaa myös Kuopion Savilahden kerrostalovaltaiselle alueelle. Korttelikeräys voidaan ottaa käyttöön myös muilla uusilla asuinalueilla, kun se otetaan huomioon alueen suunnittelussa ja toteuttamisesta sovitaan kunnallisen jäteyhtiön kanssa. Jotta korttelikeräys voidaan toteuttaa kohtuullisin kustannuksin, on yhtä keräyspistettä kohti oltava riittävästi asiakkaita.

Korttelikeräyksen maksuilla katetaan korttelikeräyksen rakentamisen ja ylläpidon sekä jätteiden keräyksen, kuljetuksen ja käsittelyn kustannukset. Jotta sekajätteen käsittelyn kasvaneet kustannukset saadaan katettua, tehdään myös korttelikeräyksen maksuihin pieni noin 2 %:n korotus.

Kerros- ja rivitalovaltaisilla alueilla asuntokohtainen kiinteä vuosimaksu voisi ylittää korttelikeräyksen järjestämisestä aiheutuvat tosiasialliset kustannukset, koska yhden jätteenkeräyspisteen käyttäjinä on näillä alueilla huomattavasti useampia asuinhuoneistoja kuin pientalovaltaisilla alueilla. Tämän vuoksi näillä alueilla maksu määräytyy niin, että vain korttelikeräyksen rakentamisen ja ylläpidon kustannukset katetaan kiinteällä maksulla, kun taas tyhjennysmaksut jaetaan kiinteistöjen kesken toteutuneiden kustannusten mukaisesti. Tähän kiinteään maksuun ei esitetä muutoksia. Korttelikeräystä ei ole edelleenkaan päästy toteuttamaan kerrostalovaltaiselle alueelle, joten maksuperusteiden toimivuutta tullaan vielä seuraamaan, kun järjestelmä otetaan käyttöön.

Lisäpalvelujen maksut

Asiakkaiden tilaamille jätehuollon lisäpalveluille on määritelty taksassa erilliset maksut. Lisäpalvelumaksuja määräytyy asiakkaille myös tilanteissa, joissa jäteastian tyhjennyksestä aiheutuu kunnalliselle jäteyhtiölle normaalia poikkeavia kustannuksia

esimerkiksi keräyspaikan olosuhteiden vuoksi. Lisäpalvelujen hinnat säilytetään pääosin entisellä tasolla.

Uutena lisäpalveluna otetaan käyttöön sisäsäkin asennus syväkeräyssäiliöön. Tätä palvelua on jo asiakkaiden tarpeista lähtien järjestetty, mutta sille ei ole ollut taksassa hintaa. Sisäsäkki voi olla tarpeen esimerkiksi biojätteen tai muun helposti jätessäiliön likaavan jätteen keräykseen. Koska sisäsäkin hinta kasvaa säiliön koon kasvaessa, esitetään palvelulle kolme hintaluokkaa eri kokoluokan säiliöille. Hinta sisältää säkin ja sen asennuksen. Taksassa on hinta myös sisäsäkin asentamiselle käsin kuormattavaan biojäteastiaan. Sen sijaan säkin asennus sekajäteastiaan poistetaan taksasta, sillä tälle palvelulle ei ole juuri minkäänlaista kysyntää.

Isojen jäte-esineiden noutopalvelun (Noutokukko) hintaa ei ole tarvetta nostaa uuden kilpailutuksen ansiosta, vaikka jätteen käsittelykustannukset ovat osin kasvaneet. Sen sijaan jätelavapalvelun (Lavakukon) hintaa on nostettava, koska lavalla kerätään tyypillisesti siivous- ja remonttijätettä, jota ohjautuu energiahyödynnettäväksi. Myös puutarhajätelavan hinta nousee hieman. Puu- ja metallijätteen lavojen hinnat pidetään ennallaan.

Lisäpalvelujen maksuihin kuuluu myös maksu paperilaskusta tai paperisista laskuilmoituksista. Tämä lisämaksu otettiin käyttöön vuodelle 2023 ja esitetään pidettäväksi ennallaan. Lisämaksulla katetaan kunnalliselle jäteyhtiölle paperilaskuista aiheutuvia lisäkustannuksia, sillä tulostettavien ja postitse lähetettävien laskujen kustannukset ovat huomattavasti sähköisten laskujen kuluja suuremmat. Samalla lisämaksu ohjaa asiakkaille veloitusettomien ja vähäjätteisten sähköisten laskutustapojen käyttöön.

Lajitteluasemien pienkuormamaksut

Jättekukon ylläpitämiä lajitteluasemia on Savo-Pielisen jätelautakunnan alueella 20 kappaletta, minkä lisäksi käytössä on kaksi mobiililajitteluasemaa. Pienkuormamaksuilla katetaan lajitteluasemilla vastaanotettujen jätteiden käsittelyn kustannukset. Lajitteluasemien rakenteet, ylläpito ja jätteiden siirtokuljetukset katetaan sen sijaan jatkossakin lähes kokonaisuudessaan perusmaksulla.

Lähes 90 % lajitteluasemilla asioivista asiakkaista on kotitalouksia. Kotitalouksilta vastaanotettavista pienkuormista suurin osa on maksuttomia. Maksutta otetaan vastaan vaaralliset jätteet, sähkö- ja elektroniikkaromu, metalli ja puujäte. Muusta jätteestä, kuten betoni- ja tiilijätteestä, energiahyödynnettävästä jätteestä tai loppusijoitettavasta jätteestä veloitetaan pienkuormamaksu. Maksullisia ovat esimerkiksi sekalaiset rakennus-, remontointi- ja purkujätteet, huonekalut ja muut vastaavat jätteet.

Pienkuormamaksujen rakennetta ja määräytymisen periaatetta arvioitiin taksan valmistelun yhteydessä. Pienkuormamaksu perustuu tällä hetkellä asiakkaan tai lajitteluaseman hoitajan tekemään arvioon vastaanotettavan jätteen määrästä (m³). Kun omatoimiasiointi on laajentunut ja laajenee edelleen, arvion tekee yhä useammin asiakas itse. Tässä arvioinnissa asiakkaan on ensin selvítettävä, mitkä jätteet ovat maksullisia ja arvioitava sitten, miten paljon tätä maksullista jätettä on. Arviointi voi olla paikoin haastavaa. Tämän vuoksi pohdittiin, voisivatko maksut perustua jatkossa tuontivälineeseen. Tässä mallissa maksuluokkia olisi vähemmän

(luokitteluna esim. jättesäkki, henkilöautokuorma sekä peräkärry- tai pakettiautokuorma). Samalla arvioitiin mahdollisuutta laajentaa kuormien maksullisuutta, jolloin kuormista maksettaisiin toisaalta aikaisempaa laajemmin, mutta toisaalta maksutaso olisi hieman aikaisempaa matalampi.

Koska lajitteluasemien itsepalveluasointi on ollut käytössä verrattain vähän aikaa ja muutoksia asiointiin tehdään lajitteluasemilla parhaillaankin, päädyttiin tässä vaiheessa vielä säilyttämään entinen hintarakenne ja seuraamaan sen toimivuutta. Samalla selvitetään uuden mahdollisen hinnoittelumallin toimivuutta palvelumuotoilun keinoin. Tavoitteena on löytää asiakkaiden kannalta selkein ja toimivin ratkaisu. Tuontivälineeseen perustuva hinnoittelu voisi olla asiakkaille nykyistä yksinkertaisempi. Toisaalta maksut eivät vastaisi enää niin hyvin vastaanotettavaa jätemäärää kuin nykyiset kuormakokoon perustuvat maksut. Taksavaihtoehdon valinnassa on punnittava vielä eri vaihtoehtojen hyviä ja huonoja puolia. Jätekuukko on esittänyt myös muita maksurakenteen vaihtoehtoja. Asiaan palataan vielä tulevien taksojen valmistelussa. Vuodelle 2024 kotitalouksien pienkuormamaksujen rakenne ja taso esitetään säilytettäväksi ennallaan, sillä maksuilla saadaan katettua kokonaisuudessaan vastaanotettavien jätteiden käsittelykulut.

Lajitteluasemilla on edelleen eritasoiset pienkuormamaksut kotitalouksille ja muille asiakkaille. Kotitaloudet maksavat perusmaksussa lajitteluasemien rakenteiden ja ylläpidon kustannuksia, joten niille vastaanottomaksut ovat muita matalammat. Kotitaloudet myös voivat tuoda muita asiakkaita laajemmin jätteitä lajitteluasemille veloitusetta. Niille asiakkaille, jotka eivät maksa perusmaksua, vastaanottomaksuilla katetaan myös lajitteluaseman kiinteitä kustannuksia. Koska nämä kustannukset ovat nousseet, esitetään muiden kuin kotitalouksien pienkuormamaksuja korotettavaksi. Korotus on pienimmässä kuormassa euron, isoimmissa viisi euroa (7–12 % kuormakoosta riippuen).

Taksan laskentaan liittyvät epävarmuudet

Jätehuollon tuloihin ja kustannuksiin vaikuttaa nykyään suuresti markkinatilanne, välillä voimakkaasti muuttuvat polttoainekustannukset ja sähkön hinta. Nämä tekijät tuovat epävarmuutta taksan laskentaan ja oikean maksutason arviointiin.

Siinä missä korkea sähkön hinta alensi jätteiden energiahyödyntämisen kustannuksia vuonna 2022 ja alkuvuonna 2023, tämänhetkinen matala sähkön hinta edellyttää käsittelykustannusten kattamista yhä enenevässä määrin jätemaksuilla. Näin ollen sähkön hinnan aleneminen edellyttää sekajätteen käsittelymaksun nostoa. Myös laiterikot Riikinvoimalla voivat aiheuttaa suuria kustannusvaihteluja.

Jätteiden kuljetuksista urakoitsijalle maksettavaa hintaa on tarkistettu tyyppillisesti kerran vuodessa. Uusissa, syksyllä 2023 alkaneissa kuljetusurakoissa urakoitsijalle maksettava kuljetushinta tarkistetaan kaksi kertaa vuodessa. Näin ollen kuljetuskustannusten kehityksestä on epävarmuutta. Taksalaskenta perustuu alkuvuoden 2024 kustannuksiin ja oletukseen siitä, etteivät kuljetuskustannukset merkittävästi muutu vuoden aikana. Tämän vuoksi jäteastioiden tyhjennysmaksun kuljetusosuutta ei esitetä muuttavaksi.

Vaikka taksassa on pyritty osaltaan ennakoimaan riskejä, voi kustannuksissa tapahtua lyhyelläkin aikavälillä suuren mittaluokan muutoksia. Näin ollen eteen voi tulla tilanne, jossa taksaa on tarvetta tarkastella ja muuttaa kesken vuoden. Tällöin muutokset tuodaan erikseen jätelautakunnan käsittelyyn.

Vaikutusten arviointi

Taksamuutoksen ympäristövaikutukset arvioidaan kokonaisuudessaan neutraaleiksi, koska taksan ei ennakoida aiheuttavan jätteen keräykseen, kuljetukseen tai vastaanottoon voimakkaasti vaikuttavia muutoksia.

Asiakkaiden jätehuollon kokonaiskustannukset nousevat jonkin verran taksamuutosten vuoksi. Korotus kustannuksiin on tyypillisesti noin 3–7 %. Kustannuksiin vaikuttaa merkittävästi se, millaiset kiinteistön jätehuoltopalvelut ovat. Myös jätteiden lajittelulla voi vaikuttaa kiinteistön jätemaksun suuruuteen.

Vakituisten asuntojen jätehuollon kustannukset nousevat maksumuutosten myötä tyypillisissä tilanteissa noin 0,50–1,00 euroa kuukaudessa, vapaa-ajan asunnoilla muutos on noin 0,20 euroa kuukautta kohti. Kotitalouden jätehuollon kokonaiskustannukset ovat taksakorotusten jälkeen kuukausitasolla tyypillisimmin Kuopiossa, Siilinjärvellä ja Pieksämäellä noin 10–20 euroa ja muissa kunnissa noin 11–22 euroa.

Kiinteistöliiton indeksitalovertailun perusteella on mahdollista arvioida, miten suuret jätehuollon kustannukset ovat suhteessa muihin asumisen kuluihin kerrostalossa. Indeksitalo mittaa noin 60 suurimman kaupungin kuntakohtaisesti päätettäviä kiinteistönpitokustannuksia. Nämä kustannukset kattavat keskimäärin hieman runsaat puolet taloyhtiöiden kaikista hoitokuluista. Jätelautakunnan alueen kunnista Kuopio on mukana indeksitalovertailussa. Kuopiossa jätehuoltokustannusten osuus vertailussa mukana olevista asumiskustannuksista on edellisvuosien tapaan noin 5 %. Näin ollen jätehuollon hintojen korotukset eivät näy merkittävinä, kun otetaan huomioon kaikki asumiskustannukset.

Omakotitaloliiton tekemän kunnallisten maksujen selvityksen pohjalta voidaan tehdä arviota siitä, millainen vaikutus jätemaksuilla on asumisen kustannuksiin omakotitaloissa. Omakotiliiton selvitys kattaa 100 kuntaa ja siinä vertaillaan ns. tyyppiomakotitalon kunta- tai aluekohtaisia maksuja. Selvityksessä huomioon otettavia maksuja ovat kiinteistövero, lämmityssähkö, käyttösähkö, vesimaksut ja jätemaksu. Vuoden 2023 selvityksen mukaan jätemaksut muodostavat noin 4 % tyyppiomakotitalon kuluista. Jätemaksut ovat selvityksen mukaan keskimäärin 20 euroa kuukautta kohti laskettuna ja ne ovat nousseet keskimäärin vajaat 7 % edellisvuodesta.

Taksa ei koske yritysten jätehuoltoa, joten alueella toimivien yritysten osalta yritysvaikutukset ovat neutraalit. Kunnan toissijaiselle vastuulle kuuluvien yritysten jätehuoltopalvelujen maksut on määritelty erillisessä TSV-taksassa.

Liitteet

Luonnos jätetaksaksi 1.1.2024 alkaen

Jätemaksujen vertailu v. 2023–2024

Hintaesimerkit jätehuollon vuosikustannuksista v. 2018-2024

Jättemaksujen kehitys v. 2015-2024

Jäteastioiden tyhjennysmäärien kehitys v. 2018-2024

Jätehuoltokustannukset indeksitalovertailussa

Jätehuoltopalvelujen tuottamisen kustannukset v. 2024

Luonnos kunnan toissijaiselle vastuulle kuuluvan jätehuollon taksaksi 1.1.2024 alkaen

Savo-Pielisen jätelautakunta 12.10.2023 § 21
6982/02.05.00/2023

Valmistelijat / lisätiedot:
Saija Pöntinen, puh. 044 718 5066
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

palvelupäällikkö Saija Pöntinen

Esitän, että jätelautakunta asettaa luonnoksen kunnan toissijaiselle vastuulle kuuluvan jätehuollon taksaksi eli TSV-taksaksi yleisesti nähtävälle. TSV-taksassa määritellään maksut jätehuoltopalveluille, jotka kunnallinen jäteyhtiö Jätekuikko järjestää elinkeinotoiminnalle sekä muille julkisille toimijoille kuin kunnille tilanteessa, jossa palvelua pyydetään markkinoiden palveluntarjonnan puutteen vuoksi.

Jätelautakunta varaa kuntalaisille ja niille, joiden oloihin päätöksenteolla on huomattava vaikutus, mahdollisuuden esittää mielipiteensä TSV-taksaluonnoksesta. Lisäksi jätelautakunta varaa alueen toimialueen kunnille ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille tilaisuuden lausunnon antamiseen asiasta.

TSV-taksaluonnos sekä kuulutus asian vireillä olosta ja vaikuttamismahdollisuuksista pidetään nähtävillä jätelautakunnan verkkosivuilla 16.10.–6.11.2023. Tieto kuulutuksesta lähetetään lisäksi sähköisesti kaikkiin jätelautakunnan toimialueen kuntiin, jotta kunnat voivat julkaista ne omilla verkkosivuillaan. Asiasta ilmoitetaan lisäksi kuulutuksella, joka julkaistaan kuntien ilmoituslehdissä.

Nähtävillä olon ja kuulemisen jälkeen jätetaksaan tehdään tarvittaessa muutoksia ja se tuodaan jätelautakunnalle päätettäväksi. Jätelautakunnan on tarkoitus hyväksyä TSV-taksa loppuvuonna 2023, jotta taksamuutokset voivat tulla voimaan 1.1.2024.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Kunnan toissijainen vastuu jätehuollon järjestämisessä

Elinkeinoelämän jätehuolto sekä julkisen hallinto- ja palvelutoiminnan jätehuolto kuuluu kunnan omaa toimintaa lukuun ottamatta jätelain (646/2011) 28 §:n mukaisesti jätteen haltijan vastuulle. Jätelain 33 §:n mukaisesti kunnan on kuitenkin järjestettävä näiden toimijoiden jätehuolto silloin, kun jätteen haltija pyytää palvelua muun palvelutarjonnan puutteen vuoksi, ja jäte laadultaan ja määrältään soveltuu kuljetettavaksi tai käsiteltäväksi kunnan jätehuoltojärjestelmässä. Tämän säännöksen mukaista palvelua kutsutaan kunnan toissijaisen vastuun perusteella

järjestettäväksi jätehuoltopalveluksi eli TSV-palveluksi. TSV-palveluilla pyritään turvaamaan toimiva jätehuolto kaikkialla kaikille asiakkaille.

TSV-palvelun tarjoaminen perustuu jätteen haltijan pyyntöön. Silloin, kun TSV-palvelun arvo on vähintään 2 000 euroa vuodessa, on jätteen haltijan ennen pyynnön tekemistä julkaistava ilmoitus tarvitsemastaan jätehuoltopalvelusta jätteiden ja sivuvirtojen tietoalustassa eli Materiaalitori-verkkopalvelussa. Vasta sitten, jos sopivaa markkinaehtoista palvelua ei Materiaalitorilla julkaistun ilmoituksen pohjalta löydy kohtuullisin ehdoin, voi pyynnön palvelusta esittää kunnalliselle jäteyhtiölle. Palvelupyynnön voi esittää jätteen haltijan puolesta myös tälle jätehuoltopalvelua tarjoava yritys.

Kun TSV-palvelun tarjoamiselle on perusteet, jatkuvasta kuljetus- tai vastaanottopalvelusta tehdään jätteen haltijan ja kunnallisen jäteyhtiön välillä jätelain mukainen sopimus, jonka kesto voi olla enintään kolme vuotta kerrallaan ja jonka osapuolet voivat irtisanoa sopimuksessa määritellyn irtisanomisajan kuluttua.

Jos kyseessä on jätehuoltopalvelu, jonka arvo on alle 2000 euroa vuodessa taikka palvelun tarve on kiireellinen ennalta arvaamattoman tapahtuman vuoksi, voi TSV-palvelua pyytää suoraan kunnalliselta jäteyhtiöltä. Tällöin jätteen haltijan ei siis ole tarvetta julkaista ilmoitusta palvelutarpeesta Materiaalitorilla ennen pyyntöä. Jäteyhtiön tulee kuitenkin vuosittain toimittaa Materiaalitoriin tiedot myös tällaisesta palvelusta.

Kun TSV-palvelun tilaamista koskevat menettelyt ovat tiukentuneet, TSV-asiakkaiden määrä on supistunut erityisesti yhdyskuntajätteen kuljetuspalveluissa. TSV-asiakkaiden määrän arvioidaan edelleen hieman pienenevän, sillä kuljetuspalveluja on melko hyvin saatavilla markkinoilta. Materiaalitorin kautta voi yrityksille löytyä yhä enemmän muita palveluntarjoajia myös jätteen käsittelylle. Tällöin kunnallisella jäteyhtiöllä ei ole enää velvollisuutta tai oikeutta tarjota yritykselle TSV-palveluja.

Yleistä TSV-taksasta ja sen valmistelusta

Kunnan toissijaisen vastuun perusteella tarjottavat jätehuoltopalvelut ovat lakisääteisiä palveluja. Jätelain 78 §:n mukaisesti kunnan lakisääteisestä jätehuollon järjestämisestä on perittävä kustannukset täysimääräisesti kattavaa jätemaksua. Jätemaksun perusteista määrätään jätelain 79 §:n mukaisesti jätetaksassa.

TSV-taksa on valmisteltu alueellisissa jätehuollon viranomaispalveluissa kunnallisen jäteyhtiön toimittamien tietojen pohjalta. Jätelautakunta hyväksyy taksan. Jätemaksut määrätään jätteen haltijoille jätetaksan mukaisesti ja maksut suoritetaan Jätekulle, joka toimii jätelautakunnan lukuun hoitaen laskutuksen ja maksukertymien seurannan.

TSV-maksujen on vastattava mahdollisimman tarkasti juuri TSV-palvelujen järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia. Kunnan toissijaisesta jätehuoltopalvelusta perittävä jätemaksu ei saa myöskään alittaa kunnan ensisijaiselle vastuulle kuuluvasta jätehuoltopalvelusta perittävää jätemaksua. Näin ollen yrityksiltä ja muilta yhteisöiltä jätehuoltopalveluista perittävien jätemaksujen on oltava vähintään yhtä suuria kuin kotitalouksien sekä kuntien hallinto- ja palvelutoiminnan vastaavista palveluista perittävien maksujen.

TSV-maksut ovat pääosin yhtenäisiä kotitalouksien maksujen kanssa. TSV-maksuilla katetaan kuitenkin jätelain mukaisesti kunkin palvelun tarjoamisesta aiheutuvat kustannukset ja maksuja ei subventoida, joten ne ovat paikoin kotitalouksien maksuja korkeammat. TSV-maksuilla katetaan palvelujen suorien kustannusten lisäksi kunnallisen jäteyhtiön kiinteitä kustannuksia, mikä hyödyttää kunnan ensisijaiselle vastuulle kuuluvia jätehuoltoasiakkaita eli kotitalouksia sekä kuntien hallinto- ja palvelutoimintaa.

Jäteastioiden tyhjennysmaksut

Jätelain 79 §:n mukaan kunnan jätemaksun perusteita ovat jätteen laji, laatu, määrä ja noutokerrat. TSV-taksassa on määritelty säännöksen mukaisesti maksut jäteastioiden tyhjennyspalveluille jätelajeittain. Koko alueella noudatetaan yhtenäisiä maksuperusteita. Kuljetusten osalta maksut muodostuvat kilpailutuksen perusteella alueittain. Samoin kuin kunnan ensisijaiselle vastuulle kuuluvassa jätetaksassa, jäteastioiden tyhjennyshinnoille on kaksi hinta-alueita: 1) Kuopio, Siilinjärvi ja Pieksämäki sekä 2) muut kunnat. Jäteastian tyhjennyspalvelut tarjotaan TSV-asiakkaille samoilla kuljetusreiteillä kuin kunnan ensisijaiselle vastuulle kuuluville asiakkaille.

Sekajätteen tyhjennysmaksu muodostuu kuljetus- ja käsittelyosasta. Sekajäteastioiden tyhjennysmaksun käsittelyosaa on tarvetta nostaa. Hinnan korotuksen syynä on erityisesti jätteenkäsittelykustannusten kasvu Riikinvoiman ekovoimalaitoksella. Sähkön hinnan pudottua alkuvuoden 2023 tasosta Riikinvoiman sähkön myynnistä saatavat tulot ovat pienentyneet merkittävästi, joten näillä tuloilla voidaan kattaa aikaisempaa pienempi osuus käsittelykustannuksista. Sekajättemaksuilla on siis vastaavasti katettava suurempi osuus kustannuksista. Sekajättemaksuilla katetaan myös jäteyhtiön hallinnon ja asiakaspalvelun kustannukset, jotka nekin ovat kasvaneet.

Biojätteen tyhjennys hinta on TSV-asiakkailla huomattavasti korkeampi kuin kunnan ensisijaiselle jätehuoltovastuulle kuuluvilla asiakkailla, koska TSV-asiakkailla biojätteen tyhjennyksiä ei voida kompensoida sekajätteen maksuilla. Biojätteen keräyksen, kuljetuksen ja käsittelyn suorat kustannukset on katettava siis biojäteastian tyhjennysmaksuilla. Biojätteen kuljetuskustannukset eivät ole nousmassa, mutta käsittelyn kustannukset biokaasulaitoksella ovat kasvaneet. Biojäteastioiden tyhjennys hintaa nostetaan tämän vuoksi noin 8 %. Syväsäiliöissä hinnoittelu muuttuu hieman entisestä siten, ettei käsittelymaksun osuudessa oteta enää huomioon säkin asennusta säiliöön, sillä tälle on nyt taksassa oma maksu niille, jotka palvelua tarvitsevat.

Kunnan ensisijaiselle vastuulle kuuluvilla asiakkailla on laskettu yksi keskimääräinen tyhjennys hinta pakkausjätelajeille, vaikka tosiasiaa eri pakkausjätelajien tyhjennyskustannukset poikkeavat toisistaan. TSV-asiakkailla on aikaisemmin ollut yhtenäinen hinta kartonki- ja muovipakkausten tyhjennyksille, ja näitä korkeampi hinta lasipakkauksilla ja metallille. Tämä on perustunut siihen, että lasipakkausten ja metallin kilpailutetut tyhjennys hinnat ovat olleet muita kierrätettäviä jätteitä korkeammat. Pakkausjätteiden tyhjennykset on kilpailutettu lähes koko toimialueella uudelleen, ja uudet urakat ovat alkaneet syksyllä 2023. Kilpailutuksen myötä eri jätelajien hintojen suhteet ovat muuttuneet niin, että lasipakkausten ja

metallin tyhjennyksistä maksetaan urakoitsijalle vähemmän kuin kartonki- ja muovipakkausten tyhjennyksistä. Jotta kaikkien jätelajien tyhjennyshinnoilla saadaan katettua niistä aiheutuvat kustannukset, nostetaan TSV-asiakkailla muovi- ja kartonkipakkausten tyhjennyshintoja noin 10 %. Samalla lasi- ja metalliastioiden tyhjennyshintaa lasketaan noin 20 %.

TSV-asiakkaille tarjottava palvelu on sikäli suppeampaa kuin kunnan ensisijaiselle vastuulle kuuluvilla asiakkaille, että tyhjennysmaksuihin ei sisälly jäteastiapalvelua. TSV-asiakkaat hankkivat siis jäteasiat itse. Jäteastioiden tyhjennyshinnat sisältävät kuitenkin Jätekuon toteuttamat jäteastiapesut. Sekajätteen ja pakkausjätteiden säiliöt pestään taajamissa kerran vuodessa, biojättesäiliöt kaksi kertaa vuodessa.

Lisäpalvelujen maksut

Jätehuollon lisäpalvelujen maksut ovat entiseen tapaan TSV-asiakkailla samat kuin kunnan ensisijaiselle jätehuoltovastuulle kuuluvilla asiakkaille. Osa lisäpalveluista tarjotaan ainoastaan kotitalouksille ja kunnille, eikä näille ole asetettu ollenkaan hintaa TSV-taksaan. Uutena lisäpalveluna otetaan TSV-asiakkailla käyttöön sisäskin asentaminen syväkeräyssäiliöön, koska tällaiselle palvelulle on tarvetta. Lisäpalveluista poistetaan säkin asentaminen sekajäteastiaan, koska kysyntää tällaiselle palvelulle ei TSV-asiakkailla ole.

Taksassa jo ennestään olevien lisäpalvelujen hintoihin ei tule TSV-asiakkailla muutoksia. Maksut ovat tasolla, jolla saadaan katettua asiakkaan tilaamista lisäpalveluista aiheutuvat kustannukset. Osa lisämaksuista ei perustu suoraan asiakkaan tilaukseen, vaan määräytyy siitä, että jäteastian tyhjennyksestä aiheutuu kunnalliselle jäteyhtiölle normaalia poikkeavia kustannuksia esimerkiksi keräyspaikan olosuhteiden vuoksi.

Lajitteluasemien pienkuormamaksut

Lajitteluasemilla otetaan vastaan jäteastioihin määränsä tai laatunsa vuoksi soveltumattomia jätteitä kotitalous- ja kunta-asiakkaiden lisäksi myös TSV-asiakkailta. Pienkuormien vastaanottomaksut ovat kotitalouksien vastaanottomaksuja korkeammat, koska niissä huomioidaan myös lajitteluasemien kiinteitä kustannuksia. Kotitalouksien käyttöä varten lajitteluasemien infra ja ylläpito katetaan perusmaksulla, jota taas muut asiakkaat eivät maksa.

Pienkuormamaksut perustuvat kuormakokoon ja tämä hinnoittelumalli esitetään säilytettäväksi. Hinnat ovat TSV-asiakkailla samat kuin kunta-asiakkailla. Koska lajitteluasemien infran ja ylläpidon kustannukset ovat kasvussa, viedään TSV-asiakkaiden pienkuormien vastaanottohintoihin korotus. Kuormien hintoja korotetaan 1–5 euroa eli noin 7–12 % kuormakoosta riippuen.

Lajitteluasemilla on vastaanotettu vuodesta 2022 lähtien vaarallisten jätteiden pieneriä myös TSV-asiakkailta. Siinä missä vaarallisen jätteen vastaanotto on veloitusetonta perusmaksua maksaville kotitalousasiakkailla, TSV-asiakkailla vaarallisen jätteen vastaanotolle on määritelty jäteryhmittäin vastaanotettavaan määrään perustuvat hinnat. Vaarallisen jätteen käsittelykustannuksissa ei ole tapahtunut muutoksia, joten nämä hinnat pidetään ennallaan.

Jätekeskuksen vastaanottomaksut

Kuopion jätekeskuksella vastaanotettaville jätteille on määritelty kustannusperusteisesti painoon perustuvat hinnat (euroa/tonni). Hinoissa on huomioitu kohtuullinen kate. Niille jätelajeille, jotka on sisällytetty TSV-taksaan, on lähtökohtaisesti käsittelypalvelu tarjolla. Jos kuitenkin jätteenkäsittelyn tilanne muuttuu taksaan voimassa ollessa niin, ettei jäte sovellu enää jäteyhtiön vastaanotettavaksi esimerkiksi jatkokäsittelykanavan puuttuessa, ei se ole velvollinen ottamaan jätettä vastaan. Jätelain mukainen kunnan toissijainen jätehuoltovelvoite koskee vain sellaista jätettä, joka soveltuu kunnan jätehuoltojärjestelmään. Siltä osin kuin on kyse kunnan ensisijaiselle vastuulle kuuluvasta jätteestä, on Jätekkon vastaanotto järjestettävä.

Jätekeskuksen vastaanottohintoihin tulee joitakin korotuksia, jotka perustuvat erityisesti kilpailutettujen jätteenkäsittelijöiden hintojen kohoamiseen. Osaksi hinnankorotukset perustuvat myös Jätekkon oman käsittelytoiminnan hintojen nousuun. Loppusijoitettavan jätteen määrän vähentyessä yhä pienempien erien loppusijoitus maksaa suhteessa aikaisempaa enemmän. Myös konetöiden, kuten murskauksen, hinnat ovat nousseet, mikä otetaan huomioon vastaanottohinnoissa. Hinnankorotukset ovat jätelajista riippuen 1–8 %.

Uutena jätelajina taksaan lisätään isot erät lajittelukelpoista roskaista maata. Tätä hintaa sovelletaan sellaisiin maamassoisiin, jossa on vähäisessä määrin isokokoista roskaa, joka on mahdollista lajitella erikseen. Tällöin maa-ainekset voidaan sijoittaa lajittelun jälkeen maakeskuksen maankaatopaikalle. Vastaanottohinta on näin ollen huomattavasti pienempi kuin sellaisilla roskaisen maan erillä, jotka on sijoitettava suoraan kaatopaikalle.

TSV-taksasta poistetaan kokonaan kuolleet eläimet, koska Jätekkon ympäristölupa ei mahdollista enää nykyään niiden loppusijoitusta alueelle. Näitä ei ole myöskään jätekeskukselle viime vuosina tarjottu.

Jätekeskuksen lisäksi jätelajeittain määritellyillä tonnihinnoilla otetaan vastaan jätteitä myös Outokummun lajitteluasemalla. Outokummun lajitteluasemalla on muista lajitteluasemista poiketen vaakajärjestelmä ja rakenteet, jotka mahdollistavat suurempien jäte-erien vastaanoton. Outokummun lajitteluaseman toiminta ei vastaa kuitenkaan kokonaisuudessaan Kuopion jätekeskuksen toimintaa, joten vastaanottohintoja on huomattavasti suppeammin eri jätelajeille kuin Kuopion jätekeskuksella.

Outokummun lajitteluaseman painoperusteiset vastaanottohinnat on muodostettu siten, että Kuopion jätekeskuksen vastaanottohintaan on lisätty jätteiden kuljetuskustannukset jätekeskukselle. Kuljetuskustannukset perustuvat kunnallisen jäteyhtiön laskelmiin siitä, mitä kunkin jätelajin kuljetus maksaa. Jotkut jätelajit vastaanotetaan Outokummussa samalla hinnalla kuin jätekeskuksella, jos jäte käsitellään Outokummussa tai se saadaan toimitettua suoraan käsittelypaikkaan siten, ettei ylimääräisiä kuljetuskustannuksia tule verrattuna Kuopion jätekeskuksella tapahtuvaan vastaanottoon. Outokummun vastaanottohinnat nousevat paikoin samoin perustein kuin jätekeskuksen vastaanottohinnat.

Jätekeskuksen ja Outokummun lajitteluaseman painoperusteisissa hinnoissa on mahdollisuus tarkistaa taksassa määriteltyä tarkkaa hintaa alemmaksi tai

korkeammaksi, jos jätteen määrästä, ominaisuuksista tai muista vastaavista seikoista aiheutuu tavallista poikkeavia vastaanottokustannuksia. Jäte-erä voi esimerkiksi tarvita ominaisuuksiensa vuoksi esikäsittelyä, tai sen jatkokäsittelyn hinta voi olla erän pienuuden tai suuruuden vuoksi normaalista poikkeava. Näin ollen on perusteltua, että hintoja voidaan muuttaa tarvittaessa siten, että ne vastaavat kustannuksia. Aikaisemmin hinnoittelua oli mahdollista muuttaa taksan mukaisesti +/- 20 %. Jätekukon esityksestä hintahaitariksi ehdotetaan jatkoon +/- 25 %, sillä jatkokäsittelyväylissä ja -kustannuksissa on suuria eroja jätteen määrästä ja ominaisuuksista riippuen.

Jätekeskuksen ja Outokummun lajitteluaseman palvelumaksuja, kuten konetöiden maksuja ja vaakamaksua, nostetaan kustannusvastaavasti. Vaakamaksulla katetaan niitä kiinteitä kustannuksia, joita aiheutuu jokaisen kuorman kirjaamisesta, raportoinnista, hallinnoinnista ja laaduntarkkailusta. Kiinteällä maksulla varmistetaan, että kustannukset saadaan katettua kaiken kokoisia ja laatuksia kuormia ajatellen. Maksu nousee, koska vaakajärjestelmää uudistetaan.

Vaikutusten arviointi

Taksamuutosten ympäristövaikutusten arvioidaan olevan kokonaisuudessaan neutraalit. Maksujen muutosten ei arvioida vaikuttavan jätehuoltopalvelujen hankkimiseen siten, että muutoksilla olisi vaikutuksia ympäristöön.

Jätehuoltopalveluja tarvitseville yrityksille jätelaki ja sen nojalla annettu taksa varmistavat jätehuoltopalvelujen saannin kunnalliselta jäteyhtiöltä aina niissä tilanteissa, kun markkinaehtoisia palveluja ei ole kohtuullisin kustannuksin saatavilla ja jäte soveltuu kunnan jätehuoltojärjestelmään. Taksamuutosten vaikutukset niihin yrityksiin, jotka tarvitsevat TSV-palvelua, ovat lievästi negatiiviset, sillä osa maksuista nousee.

Jätehuollon alalla toimiviin yrityksiin muutokset vaikuttavat eri tavoin riippuen siitä, tukeutuuko jätehuoltoalan yritys palveluntarjonnassaan kunnallisen jäteyhtiön palveluihin vai järjestääkö se palveluja pääosin itse. Jätekukolta osin palveluita hankkiviin yrityksiin maksujen korotukset vaikuttavat negatiivisesti. Jos taas yritys tarjoaa kuljetus- ja käsittelypalvelua omana toimintana, TSV-hintojen nostamisen vaikutus voi olla positiivinen. Kunnallisen jäteyhtiön TSV-hinnan noustessa yksityisen palvelutarjonnan hinta voi ollakin siihen nähden kohtuullinen, jolloin asiakas voi siirtyä tämän yrityksen palvelujen käyttäjäksi.

Liitteet

Luonnos TSV-jätetaksaksi 1.1.2024 alkaen

Ehdotus jätehuollon palvelutasoksi vuoteen 2030

Savo-Pielisen jätelautakunta 12.10.2023 § 22
3496/14.06/2023

Valmistelijat / lisätiedot:
Hanna Kisonen
puh. 044 718 5667
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus palvelupäällikkö Saija Pöntinen

Esitän, että jätelautakunta hyväksyy jätehuollon palvelutason vuoteen 2030.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus Jätelautakunta käsitteli luonnosta jätehuollon palvelutasoksi vuoteen 2030 kokouksessaan 11.5.2023 § 16. Jätehuollon palvelutasossa asetetaan vähimmäistaso kuntalaisille tarjottaville jätehuoltopalveluille, jotka kunnallinen jäteyhtiö, Jätekkukko toteuttaa. Näitä ovat jätteiden kuljetus- ja vastaanottopalvelut sekä palveluneuvonta ja viestintä. Lisäksi taso on määritelty jätehuoltoviranomaisen toteuttamille viranomaispalveluille. Jätehuollon palvelutason määrittämisen tavoitteena on turvata riittävä ja yhdenvertainen palveluiden vähimmäistaso koko toimialueella ja varmistaa jätehuoltopalveluista perittävien jätemaksujen kohtuullisuus. Määrittelyssä on huomioitu jätepoliittisen ohjelman linjaukset, jätelainsäädännön velvoitteet ja tavoitteet, asukkaiden ja sidosryhmien näkemykset, ympäristövaikutukset sekä palvelujen kustannukset.

Nyt käsittelyssä on ehdotus jätehuollon palvelutasoksi vuoteen 2030.

Kuuleminen ja nähtävilläolo

Jätelautakunta asetti luonnoksen jätehuollon palvelutasoksi vuoteen 2030 yleisesti nähtäville ajalle 15.5.-18.8.2023. Jätehuollon palvelutason luonnos sekä kuulutus asiasta oli yleisesti nähtävillä jätelautakunnan verkkosivuilla. Asiasta pyydettiin ilmoittamaan myös toimialueen kuntien verkkosivuilla. Lisäksi asiasta kuulutettiin lehtikuulutuksella. Niitä valmisteluun osallistuneita tahoja, joihin palvelutasolla voi olla vaikutusta, tiedotettiin erikseen mielipiteen esittämismahdollisuudesta. Jätehuollon palvelutason luonnoksesta pyydettiin lausunnot alueen kunnilta, kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta, ELY-keskuksilta ja kunnalliselta jäteyhtiöltä, Jätekkukko Oy:ltä. Palvelutason luonnoksesta annettiin 12 lausuntoa ja 12 mielipidettä.

Lausunnon antoivat seuraavat tahot:

- Kaavin kunta, tekninen- ja ympäristölautakunta
- Konneveden kunta, ympäristötarkastaja ja tekninen johtaja
- Kuopion kaupunki, kaupunginhallitus
- Lieksan kaupunki, kaupunginhallitus
- Lieksan kaupunki, lupajaosto (ympäristönsuojeluviranomainen)
- Outokummun kaupunki, rakennus- ja ympäristöjaosto
- Rautalammin kunta, tekninen johtaja ja ympäristötarkastaja
- Siilinjärven kunnan viranomaislautakunta
- Tervon kunta, kunnanhallitus
- Tervon ja Vesannon kuntien ympäristönsuojeluviranomainen, Nilakan ympäristölautakunta
- Pohjois-Karjalan ELY-keskus
- Pohjois-Savon ELY-keskus

Mielipiteensä esittivät seuraavat tahot:

- Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy
- Kiinteistöliitto Itä-Suomi
- Suomen Pakkaustuottajat Oy
- Paltasen kyläyhdistys ry
- Yksityishenkilöt, Kaavi (6 kpl)
- Yksityishenkilöt, Kuopio (2 kpl)

Kaikki lausunnot ja mielipiteet on käsitelty jätehuollon viranomaispalveluissa, lisäksi niissä esitettyjä muutos- tai korjausehdotuksia on käsitelty palvelutason valmistelua ohjaavan ohjausryhmän ja Jätekuukon edustajien kanssa. Tähän esitykseen on koottu yhteenveto kuulemiskierroksen perusteella luonnokseen tehtävistä muutoksista. Lausunnot ja mielipiteet on koottu liitteenä olevaan yhteenvetoon, minkä lisäksi ne ovat nähtävänä alkuperäisinä kappaleina jätelautakunnan kokouksessa.

Yleisesti luonnosvaiheen kuulemisesta

Lausunnoissa ja mielipiteissä palvelutason keskeisimpien painopisteiden on todettu edistävän jätepoliittisen ohjelman tavoitteita, lisäävän jätehuolto- ja palveluiden saavutettavuutta ja tehostavan etenkin pakkausjätteiden kierrätystä. Palvelutasoa on pidetty asiakokonaisuuksiltaan kiertotaloutta tukevana ja ympäristönäkökulmat huomioivana. Erityisesti muovipakkausten täydentävän keräyksen laajentaminen on nähty useissa lausunnoissa hyvin tärkeäksi. Myös lajitteluasemien omatoimiasiointimahdollisuuden lisäämistä on kiitetty laajalti joskin on tuotu esille myös se, että lajitteluasemilla tarvitaan jatkossakin myös paikan päällä tarjottavaa henkilökohtaista palvelua.

Muutostarpeita ja -toiveita esitettiin eniten lajitteluasemaverkostoa, vaarallisten jätteiden vastaanottoa ja poistotekstiilien keräystä koskien. Lisäksi lausunnoissa tuotiin esille tarve seurata palvelutason esitettyjen muutosten vaikutuksia ja palvelutason päivittämisen tarvetta voimassaolon aikana.

Esitetyt muutostarpeet palvelukokonaisuuksittain

Lajitteluasemat

Palvelutason merkittävimmät muutokset koskevat lajitteluasemaverkostoa. Kiinteitä lajitteluasemia on tällä hetkellä koko toimialueella 20. Lisäksi Maaningalla ja Valtimolla tarjotaan kiertävää lajitteluasemapalvelua. Nykyisen kiinteiden lajitteluasemien verkoston haasteena on pienten asemien sijainti esimerkiksi pohjavesialueilla tai liian lähellä asutusta. Asemilla on ahtaat tilat asioida eikä lajittelumahdollisuuksien lisäämiselle ole tilaa. Usein myös läpiajettavuus puuttuu ja raskaiden ajoneuvojen liikennöinti on hankalaa. Lisäksi osassa asemia maanomistaja on ilmoittanut haluavansa kiinteistön muuhun käyttöön.

Lajitteluasemapalvelua kehitetään vuoteen 2030 mennessä niin, että nykyistä hieman suppeampi kiinteiden lajitteluasemien verkosto ja sitä täydentävä kiertävä palvelu muodostavat saavutettavan ja toimivan kokonaisuuden. 10 lajitteluaseman osalta tarkastellaan aseman purkamisen tarve, ja näille alueille rakennetaan neljästä viiteen uutta helposti saavutettavaa lajitteluasemaa laajoilla aukioloilla ja valmiudella itsepalvelutoimintaan. Lisäksi henkilökunta palvelee asemilla osan aikaa. Niissä taajamissa, joissa ei ole kiinteää lajitteluasemaa, tarjotaan kiertävää lajitteluasemapalvelua keskeisillä pysähdyspaikoilla.

Kaavin, Tervon ja Vesannon kunnat sekä Kuopion kaupunki ovat esittäneet lausunnoissaan kiinteän lajitteluaseman säilyttämistä myös niissä alle 5000 asukkaan kunnissa tai vanhoissa kuntakeskuksissa, joista kiinteää lajitteluasemaa olisi palvelutasoluonnoksen linjauksen mukaan mahdollisesti poistumassa ja korvautumassa kiertävällä lajitteluasemalla. Kiinteän lajitteluaseman poistumisen vaarana on nähty lisääntyvä jätteiden epäasiallinen käsittely, jätteiden maahan hautaaminen tai polttaminen. Jätehuollon palvelutason heikentämisen alle 5000 asukkaan kuntakeskuksissa ja vanhoissa kuntakeskuksissa ei ole myöskään katsottu tukevan jätepoliittisen ohjelman tavoitteita mm. kattavasta materiaalien kierrosta ja korkeasta kierrätysasteesta sekä asiakas- ja ympäristölähtöisistä jätehuoltopalveluista. Lausunnoissa on pyydetty lajitteluasemapalvelua kehitettäessä kiinnittämään erityistä huomioita lajitteluasemien verkoston säilymiseen pienissä kunnissa.

Suunniteltua täydentävää kiertävää palvelua ei ole pidetty riittävänä pitämään yllä tehokasta jätteiden oikeaoppista lajittelua ja kierrätystä sekä jätteiden luovuttamista asianmukaiselle taholle. Kaavin kunta on esittänyt toiveen lisätä kiertävää lajitteluasemapalvelua merkittävästi niin, että taajamassa tarjottavan kiinteän lajitteluasemapalvelun lisäksi sitä tarjottaisiin myös haja-asutusalueilla. Toisaalta taas Kuopion kaupungin lausunnossa on tuotu esille, että haja-alueella asuvat asukkaat ovat tottuneet toimittamaan jätteitään myös tarpeen tullen kauemmaksi (kuin 30 km taajamasta), kunhan asiakkaalla on varmuus siitä, että lajitteluasema on avoinna ja siellä on monipuolinen vastaanotto eri jätejakeille kohtuullisin vastaanottomaksuin.

Useassa lausunnossa on tuotu esille kunnan runsas vapaa-ajan asumisen määrä, jolloin todellinen kunnassa oleileva väkiluku ei ole edustettuna tarkasteltaessa pelkkää kotikunnan omaavien asukasmäärää. Kesäasukkaat on pyydetty huomioimaan kunnan palvelutasoa ja lajitteluaseman käytännön järjestelyjä sekä aukioloja suunniteltaessa. Vapaa-ajan- ja kesäasukkaiden on todettu käyttävän palveluja painottuen viikonloppuihin ja kesäaikaan.

Korkeiden kustannusten vuoksi uutta lajitteluasemaa ei ole mahdollista rakentaa jokaiseen kuntaan tai vanhaan kuntakeskukseen, jossa on tällä hetkellä sellainen kiinteä lajitteluasema, joka on tarpeen poistaa sijaintiin tai maanomistukseen liittyvän syyn vuoksi. Jättekukon arvion mukaan uuden pienen tai keskikokoisen lajitteluaseman perustamisen kustannus on 400 000 – 800 000 euroa riippuen maanrakentamisen olosuhteista. Näin ollen nykyisen kiinteän asemaverkoston korvaaminen laajasti uusilla kiinteillä asemilla ei ole mahdollista niin, että jätemaksut pysyisivät kohtuullisella tasolla.

Kunakin nykyisen kiinteän lajitteluaseman poistamisen tarve ja kiireellisyys tarkastellaan siinä vaiheessa, kun alueen lajitteluasemapalvelun kehittäminen otetaan tarkasteluun. On mahdollista, että joihinkin kuntiin tai kuntakeskuksiin jää jatkossakin nykyinen kiinteä lajitteluasema kiertävään palveluun siirtymisen sijaan, vaikka matka lähimpään useita kuntia palvelemaan lajitteluasemaan olisikin alle 30 km. On kuitenkin huomioitava, että toiminta-alueella on sellaisia kiinteitä lajitteluasemia, joita ei joka tapauksessa ole mahdollista säilyttää pysyvästi niiden merkittävien sijaintiin tai maanomistukseen liittyvien haasteiden vuoksi.

Jos kunnassa tai vanhassa kuntakeskuksessa ei ole kiinteää lajitteluasemaa, tarjotaan kiertävää lajitteluasemapalvelua. Palvelutasoluonnoksessa kiertävää palvelua esitettiin tarjottavaksi kesäaikaan (touko-syyskuussa) kerran kuukaudessa neljän tunnin ajan ja talviaikaan (loka-huhtikuussa) kerran kuukaudessa kahden tunnin ajan. Kesäaikaan tarjotaan laajan jätevalikoiman vastaanotto ja talviaikaan vastaanotto on järjestetty vaaralliselle jätteelle sekä sähkö- ja elektroniikkaromulle. Lausunnoissa ja mielipiteissä esitetyn palvelun saavutettavuutta koskevan huolen vuoksi kiertävän lajitteluasemapalvelun rytmiä tihennetään niin, että palvelua tarjotaan ympäri vuoden kahden viikon välein.

Kahden viikon välein tarjottavan kiertävän palvelun vuosikustannus on keskimäärin noin 23 500 euroa kiertävän lajitteluaseman pysähdyspaikkaa kohden. Kahdeksalla pysähdyspaikalla laskettuna kokonaiskustannus on noin 190 000 euroa vuodessa. Kiertävän lajitteluasemapalvelun kustannuksiin vaikuttaa mm. kuljetusmatka, ja yhden pysähdyspaikan keskimääräinen vuosikustannus vaihtelee 21 000 – 26 000 euron välillä.

Kiertävän lajitteluasemapalvelun kustannuksia voidaan tarkastella myös kävijäkohtaisesti. Kiertävää palvelua tarjotaan tällä hetkellä Maaningalla ja Valtimolla. Lyhyemmästä kuljetusmatkasta johtuen Maaningan kiertävän lajitteluaseman vuosikustannusarvio kahden viikon välein tapahtuvalla pysähdysrytmillä olisi noin 21 000 euroa. Vuoden 2022 kävijämäärällä laskettuna tulee palvelun kävijäkohtaiseksi kertahinnaksi noin 105 euroa. Pidemmän matkan päässä sijaitsevan Valtimon vuosikustannusarvio kahden viikon pysähdysrytmillä

on noin 26 000 euroa, mutta kävijämäärät ovat Maaninkaa huomattavasti suuremmat ja kävijäkohtainen kertahinta on noin 34 euroa.

Kahden viikon välein tarjottava kiertävä lajitteluasemapalvelu palvelee paremmin myös alueen vapaa-ajan asukkaita. Tätä tiheämpää, kuten viikoittain toteutettavaa kiertävää lajitteluasemapalvelua taikka palvelun laajentamista taajamien ulkopuolelle haja-asutusalueille ei ole kuitenkaan perusteltua toteuttaa kustannusten moninkertaistumisen vuoksi.

Palvelutasoluonnoksessa kiertävä lajitteluasemapalvelu esitettiin tarjottavaksi viimeistään vuonna 2030 kuten kiinteä lajitteluasemapalvelu, mutta toteutusvuotta on aikaistettu vuoteen 2025. Kiinteän lajitteluasemaverkoston laajemmat muutostyöt käynnistyvät viimeistään vuonna 2025, joten kiertävälle palvelulle on todennäköisesti tarvetta nykyistä laajemmin jo vuodesta 2025 alkaen. Maaningalla ja Valtimolla jo tarjottava kiertävä palvelu jatkuu nykyisessä muodossaan siihen saakka.

Siilinjärven kunnan viranomaislautakunta on tuonut lausunnossaan esille tarpeen kuulla kiertävän lajitteluaseman mahdollisten käyttäjien näkemyksiä mm. aseman sijaintipaikasta ja aukioloajoista, jotta palvelu olisi mahdollisimman suurelle asiakasmäärälle saavutettava. Jätekukon onkin palveluntarjoajana tärkeää ottaa alueen asukkaiden näkemykset ja toiveet huomioon jo kiertävää palvelua suunniteltaessa.

Vapaa-ajan ja kesäajan asutus on pyydetty huomioimaan myös lajitteluasemien aukioloajoissa. Lausunnoissa on toivottu etenkin lauantaiaukiolon lisäämistä erityisesti silloin, jos omatoimiasiointia ei ole mahdollista järjestää kiinteällä lajitteluasemalla. Palvelutasoluonnoksen mukaan kukin kiinteä lajitteluasema on auki vähintään yhtenä lauantaina vuosittain. Useiden lauantaiaukioloa koskevien toiveiden vuoksi palvelutasoa muutetaan niin, että kaikilla kiinteillä lajitteluasemilla tarjotaan kaksi lauantaiaukioloa vuosittain. Kahden lauantaiaukiolon kustannus on noin 32 000 euroa vuodessa.

Kuopion kaupunki on esittänyt lausunnossaan, että suunnitellut kiinteät lajitteluasemat ja kiertävän lajitteluaseman keräyksen piiriin jäävät alueet esitettäisiin karttatarkasteluin. Uusille kiinteille lajitteluasemille ei voida vielä määrittellä tarkkoja sijainteja ja verkostoa uudistetaan rakentamalla yksi uusi asema vuosittain. Uudistettavalla alueella sijaitsevien vanhojen asemien poistamisen tarpeen tilanne tarkastellaan vasta siinä vaiheessa, kun uuden aseman suunnittelu käynnistetään. Näin ollen uuden lajitteluasemaverkoston esittäminen kartalla ei ole mahdollista vielä tässä vaiheessa.

Vaaralliset jätteet

Lausunnoissa on tuotu esille lajitteluasemapalveluun tehtävien muutosten vaikutus vaarallisen jätteen vastaanottoon. Mm. Pohjois-Karjalan ELY-keskus nostaa esille vaarallisten jätteiden palvelutason säilyttämisen tärkeyden niissä kunnissa tai vanhoissa kuntakeskuksissa, joissa ei ole kiinteää lajitteluasemaa. Jos

vastaanottopalveluja ei ole, on vaarana, että vaarallisia jätteitä hylätään tai laitetaan muiden jätteiden sekaan.

Vaarallista jätettä on mahdollista ottaa vastaan vain valvotuissa olosuhteissa eli kiinteillä ja kiertävillä lajitteluasemilla. Palvelutasoluonnoksen mukaan niissä kunnissa tai vanhoissa kuntakeskuksissa, joissa ei ole kiinteää lajitteluasemaa, vastaanotto tarjotaan kiertävillä lajitteluasemilla kerran kuussa ympäri vuoden. Edellä esitetty kiertävän lajitteluasemapalvelun rytmin tihentäminen kahteen viikkoon ympäri vuoden parantaa samalla merkittävästi myös vaarallisen jätteen vastaanoton saavutettavuutta.

Kiertävillä lajitteluasemilla tapahtuvan vaarallisen jätteen vastaanoton toteutusvuosi muutetaan vastaamaan kiertävän lajitteluasemapalvelun toteutusvuotta (2025). Kiertävä palvelu tarjotaan nykyisen rytmin mukaisesti vielä vuoden 2024 ajan ja vastaanottoa tihennetään kahteen viikkoon vuoden 2025 aikana.

Ekopisteet

Täydentävien ekopisteiden määrästä on esitetty lausunnoissa ja mielipiteissä erilaisia näkemyksiä. Pääosin on toivottu verkoston kasvattamista, mutta kasvavia kustannuksia on myös kritisoitu. Erityisesti Kiinteistöliitto Itä-Suomi on lausunnossaan pyytänyt huomioimaan jäteyhtiön ekopisteverkoston laajentamisen vaikutukset asukkaiden jätemaksuihin.

Täydentävän ekopisteverkoston lähtökohtana on ekopistepalvelun tarjoaminen niillä alueilla, joilla on kuntalaisten säännöllisesti käyttämiä lähipalveluja, kuten päivittäistavarakauppa tai koulu eikä alueella ole Ringin järjestämää ekopistettä. Tällä linjauksella täydentäviä ekopisteitä tulisi koko alueelle lisää noin kymmenen. Yhdessä mielipiteessä on esitetty lähipalvelun määritelmän laajentamista koskemaan myös kylä- ja seurantaloja ym., jotka ovat mielipiteen antajan mukaan usein alueen asukkaiden aktiivisessa käytössä. Laajentamalla lähipalvelun määritelmää myös seurantaloihin, kasvaisi täydentävien ekopisteiden verkosto ja kustannukset merkittävästi nykyisestä.

Lausunnoissa on tuotu esille, että keräyspisteiden saavutettavuus edistää jätteiden oikeanlaista ohjautumista sekä kierrätysloutta ja vaikuttaa positiivisesti kierrätysasteeseen. On kuitenkin huomattava, että suurin saanto ja siten suurin merkitys kierrätysasteen kannalta on päivittäistavara kauppojen pihossa sijaitsevilla ekopisteillä. Pienissä haja-asutusalueiden ekopisteissä materiaalien saanto on keskimäärin selvästi vähäisempää kuin taajamissa kauppojen yhteydessä olevissa pisteissä. Se, että ekopiste sijaitsee säännöllisesti käytettävän lähipalvelun yhteydessä, turvaa saavutettavuuden laajimmalle käyttäjäryhmälle. Ekopisteitä ei myöskään sijoiteta yli 10 kilometrin päähän kierrätettävien jätteiden kuljetusalueeseen kuuluvasta tiestä.

Muovipakkausten täydentävän ekopistekeräyksen laajentaminen on saanut lausunnoissa laajalti kiitosta. Lieksan kaupungin ja Lieksan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnoissa tuotiin kuitenkin esille, ettei

luonnoksen mukainen kirjaus täydentävästä palvelusta huomioi keskeisiä matkailualueita, kuten Kolia, jos ne eivät ole lautakunnan määrittelemiä taajamia. Täydentävää muovipakkausten keräystä koskevaa kirjausta muutetaan niin, että myös toinen toimialueen keskeinen matkailukeskus, Koli, tulee täydentävän keräyksen piiriin, vaikka se ei ole jätelautakunnan määrittelemä taajama: ”Jätekukko pyrkii tekemään Rinki Oy:n kanssa yhteistyötä niin, että Rinki-ekopisteille on mahdollista järjestää täydentävää muovipakkausten keräystä niihin taajamiin ja tiiviin ympärivuotisen loma-asutuksen alueille, joissa muovipakkauksia ei kerätä ekopisteissä.”

Aluekeräyspisteet

Lieksan kaupunki ja Lieksan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen ovat nostaneet lausunnossaan esille aluekeräyspisteiden roskaantumisen etenkin loma-aikojen ruuhkahuippuna. Palvelutasoluonnoksessa roskaantumisen ehkäisemisen keinona on mainittu mahdollisuus lukita sellaisia pisteitä, joissa väärinkäytökset ovat toistuvia. Lausunnossa lukitsemisen ei kuitenkaan ole katsottu olevan riittävän keino, vaan roskaantumisen estämiseksi on ehdotettu valvontaa kameroin ja valvontakäynnein sekä tyhjennysvälien tihentämistä. Jätekukko on kokeillut kameravalvontaa aluekeräyspisteillä roskaantumisen hillitsemiseksi, mutta sen ei ole todettu olevan kustannustehokas valvonnan muoto. Saatavaan hyötyyn nähden kameravalvonnan kustannukset ovat korkeat, läpikäynti vie paljon työaikaa ja väärinkäytösten toteen näyttäminen on haasteellista.

Aluekeräyspisteiden kapasiteetteja seurataan jatkuvasti, ja astioita ja tyhjennyksiä lisätään jatkossakin mahdollisuuksien mukaan etenkin kesäkauden ruuhkahuippuna. Lisäksi kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi toteuttaa aluekeräyspisteille valvontakäyntejä valvontasuunnitelmansa mukaisesti.

Poistotekstiilit

Siilinjärven ympäristönsuojeluviranomaisen, Lieksan kaupungin ja Lieksan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnoissa on toivottu joko poistotekstiilien keräyksen järjestämistä jokaiseen Savo-Pielisen jätelautakunnan alueelle kuuluvaan kuntaan tai keräyksen kokeilemistä joillakin ekopisteillä ja lajitteluasemilla, jotta saataisiin kokemusta, voisiko keräystä laajentaa myös niille.

Euroopan komissio ehdottaa tekstiileille laajennettua tuottajavastuuta, jolloin tuottajayhteisö järjestäisi koko jäsenvaltion kattavan erilliskeräysjärjestelmän kotitalouksien poistotekstiileille. Tuottajat vastaisivat tällöin käytettyjen sekä jätteenä kerättyjen tekstiili- ja jalkinetuotteiden keräyksestä ja jätehuollosta kustannuksineen. Tässä vaiheessa jäteyhtiön ei ole taloudellisesti järkevää kasvattaa keräysverkostoa tai tehdä keräykseen liittyviä kokeiluja, koska vastuu poistotekstiilien jätehuollosta tulee hyvin todennäköisesti poistumaan kunnilta lähivuosina.

Jätevesilietteet

Pohjois-Savon ELY-keskus on tuonut lausunnossaan esille Suomen ympäristökeskus SYKEN ylläpitämän Jätekompassi- palvelun, jonka tarkoituksena on parantaa tiedonsaantia jätealan rekistereihin merkityistä toiminnanharjoittajista sekä helpottaa jätteisiin ja tiettyihin tuotteisiin liittyvien viranomaispalveluiden ja verkkosivujen löytämistä. Osoitteessa www.jatehuoltokompassi.fi voi tarkastella jätehuoltorekisteriin toimitettuja tietoja, kuten onko yritys hyväksytty jätehuoltorekisteriin jätteen kuljettajaksi tai välittäjäksi. Sivustolta voi etsiä alueittain jätteen kuljettajaa tai välittäjää tai tietyille jätejakeelle kuljettajaa. Lausunnossa on esitetty, että palvelun sopivuus myös Jätekkon tarpeisiin olisi hyvä tarkastaa.

Jätehuoltoviranomaisella ja Jätekkolla on tiedossa Jätehuoltokompassi-palvelu, jota voidaan hyödyntää ja jota myös asiakkaat voivat käyttää. Palvelu ei kuitenkaan täysin korvaa Jätekkon tarjoamaa urakoitsijalistausta, jossa esitetään toimivat, jätehuoltorekisteriin merkityt saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusurakoitsijat kunnittain asiakkaiden tarpeet huomioon ottaen.

Puutarhajätteet

Kuopion kaupunki on toivonut lausunnossaan viestinnän selkeyttämistä puutarhajätteiden osalta. Lausunnon mukaan Jätekkon nettisivuilla tulisi ilmoittaa selvästi, jos jonkin puutarhajätelajin (esim. orapihlajan) osalta ei ole järjestetty vastaanottoa. Puutarhajätteen vastaanoton järjestää ensisijaisesti kunta. Jätekkko järjestää vastaanoton kiinteiden tai kiertävien lajitteluasemien yhteydessä, jos kunta ei järjestä vastaanottoa. Asiakkaiden on tärkeää saada palveluista ajantasaista tietoa. Kunkin palveluntarjoajan tulisi tiedottaa omista palveluistaan ja varmistaa, että tiedot ovat aina ajantasalla. Puutarhajätteen vastaanoton järjestelyjä koskevien tietojen tehokkaan ylläpitämisen varmistamiseksi Jätekkko voi lisätä verkkosivuilleen linkin kunkin kunnan verkkosivuille, jotta asiakkaat saavat aina päivitetyn tiedon kunkin vastaanottopisteen järjestelyistä ja vastaanotettavista jätelajeista.

Yhdessä mielipiteessä on toivottu lisäksi Kuopion Karttulaan risuille ja haravointijätteille lajittelupaikka keväästä syksyyn. Joko niin, että keräyspaikka on tietyinä iltana auki tai vaihtoehtoisesti paikka, joka on muuten valvottu ja jonne voi käydä viemässä haravointijätettä oman aikataulun mukaan. Koska Kuopion kaupunki ei ole järjestänyt Karttulaan puutarhajätteiden vastaanottoa, otetaan haravointijätteet ja risut vastaan Karttulan lajitteluasemalla, joka on auki kerran viikossa.

Muut

Kiinteistöliitto Itä-Suomi on pyytänyt lisäämään taloyhtiöille ja kunnan hallinto- ja palvelutoiminnalle tarjottavaan palveluun tulevaisuudessa myös kattavan astioiden täyttöseurannan sekä raportoinnin muutosehdotuksin. Toimivaa ja kustannuksiltaan kohtuullista täyttöseurantapalvelua ei ole tällä hetkellä vielä tarjolla, joten tilannetta selvitetään uudelleen siinä vaiheessa, kun palvelutasolinjaukset tarkastellaan palvelutason voimassaolokauden puolivälissä.

Yhdessä mielipiteessä on pyydetty huomioimaan palvelutasossa paremmin kulutuskäyttäytyminen ja jätteen synnyn ehkäisy sen sijaan, että tarkastelu rajoitetaan jo syntyneeseen jätteeseen. Mielipiteessä on pyydetty edistämään etenkin tavaralainaamista. Kuntien jättepoliittiseen ohjelmaan on kirjattu tavoitteet ja toimenpiteet koskien jätteen synnyn ehkäisyä, ja ehdotuksessa kuntien jättepoliittiseksi ohjelmaksi vuoteen 2030 on esitetty useita kulutuskäyttäytymiseen ja lainaus- ja vuokraustoimintaan liittyviä toimenpiteitä. Jättepoliittisen ohjelman pohjalta määriteltävässä jätehuollon palvelutasossa määritellään puolestaan tarkemmin se, kuinka jätehuoltopalvelut ja palveluverkosto toteutetaan.

Lausunnoissa esitettiin myös kirjoitusasuun liittyviä korjauksia, jotka on otettu huomioon palvelutasossa.

Kustannukset

Palvelutasoon esitetyt muutokset kohdistuvat pääosin palveluihin, jotka katetaan jätehuollon perusmaksulla. Jättekukon järjestämä neuvonta ja viestintä, vaarallisten jätteiden keräys, lajitteluasemien rakenteet ja ylläpito, poistotekstiilin keräys, Rinki-ekopisteverkostoa täydentävät ekopisteet sekä jätehuoltoviranomaisen toiminta ovat perusmaksulla katettavia palveluita. Kiinteistöittaisen keräyksen palvelutasoon ei ole esitetty sellaisia muutoksia, jotka vaikuttaisivat merkittävästi jäteastian tyhjennysmaksuihin.

Voimassa olevaan palvelutasoon nähden merkittävimmät muutokset kohdistuvat lajitteluasemaverkostoon sekä täydentävään ekopisteverkostoon. Täydentävään ekopisteverkostoon ei esitetä muutoksia luonnokseen nähden, joten myöskään arvioidut kustannukset eivät muutu luonnosvaiheesta. Esitetyn mukainen ekopisteverkoston kehittäminen (uudet ekopisteet ja täydentävän muovipakkausten keräyksen laajentaminen) tarkoittaa noin 30 % korotusta nykyiseen kustannustasoon ja noin 5 % korotusta perusmaksuun.

Esitetyn mukaisen kiinteiden lajitteluasemien ja niitä täydentävän kiertävän lajitteluasemapalvelun infran ja ylläpidon vuosikustannusarvio on noin 2,1 miljoonaa euroa, mikä tarkoittaa noin 23,5 % korotusta nykyiseen kustannustasoon ja noin 13 % korotusta perusmaksuun.

Kaikkiaan täydentävään ekopisteverkostoon ja lajitteluasemapalveluun esitetyt muutokset tarkoittaisivat noin 17 % korotusta perusmaksuun nykyisellä kustannustasolla.

Palvelutason seuranta ja raportointi

Useissa palvelutason luonnoksesta annetuissa lausunnoissa pyydettiin seuraamaan palvelutasoon tehtävien muutosten vaikutuksia ja asiakkaiden kokemuksia muutoksista. Mahdollisesti syntyviin epäkohtiin toivottiin reagointia. Jättekukko esittää jätelautakunnalle vuosittain katsauksen palvelutason toteutumisesta sekä esiin tulleista muutosten vaikutuksista ja mahdollisiin

epäkohtiin reagoinnista. Katsaukset annetaan vuodesta 2025 alkaen, jolloin palveluverkoston muutokset on saatu laajemmin käyntiin.

Lisäksi palvelutason toteutumisesta laaditaan laajempi raportointi noin puolessa välissä voimassaolokautta, jolloin tarkastellaan linjausten oikeasuuntaisuus ja tarvittaessa päivitetään palvelutasoa.

Vaikutusten arviointi

Jätehuollon palvelutason vaikutukset ihmisiin, ympäristöön ja ilmastoon, kuntien talouteen ja henkilöstöön sekä yrityksiin on arvioitu luonnosvaiheessa.

Liitteet

Ehdotus jätehuollon palvelutasoksi vuoteen 2030
Palvelutason luonnoksesta annetut lausunnot ja mielipiteet

Päätöshistoria

Savo-Pielisen jätelautakunta 11.05.2023 § 16

Valmistelijat / lisätiedot:
Hanna Kisonen, puh. 044 718 5667
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

palvelupäällikkö Saija Pöntinen

Esitän, että jätelautakunta asettaa luonnoksen jätehuollon palvelutasoksi nähtäville. Jätehuollon palvelutasossa määritellään kuntalaisille tarjottavien jätehuoltopalveluiden vähimmäistaso. Lautakunta varaa kuntalaisille ja sidosryhmille mahdollisuuden esittää mielipiteensä jätehuollon palvelutasoluonnoksesta ja pyytää asiassa tarvittavat lausunnot.

Jätehuollon palvelutason luonnos sekä kuulutus asiasta pidetään nähtävillä jätelautakunnan verkkosivuilla 15.5.-18.8.2023. Tieto kuulutuksesta lähetetään sähköisesti kaikkiin jätelautakunnan toimialueen kuntiin, jotta kunnat voivat julkaista linkin siihen omilla verkkosivuillaan. Asiasta ilmoitetaan lisäksi kuulutuksella, joka julkaistaan kuntien ilmoituslehdissä viikolla 20/2023.

Jätehuollon palvelutason luonnoksesta pyydetään lausunnot alueen kunnilta, kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta ja kunnalliselta jäteyhtiöltä, Jätekukko Oy:ltä. Lausunnonantomahdollisuus varataan myös alueen ELY-keskuksille. Niitä valmisteluun osallistuneita tahoja, joihin palvelutasolla voi olla vaikutusta, tiedotetaan erikseen mielipiteen esittämismahdollisuudesta. Näitä tahoja ovat mm. keräyspaperin ja pakkausten tuottajayhteisöt, alueella kunnallista jätteenkuljetusta toteuttavat kuljetusyrittäjät, SKAL ry, YTP ry, Pohjois-Karjalan ja

Pohjois-Savon luonnonsuojelupiirit, Itä-Suomen kiinteistöliitto, alueen omakoti-, asukas- ja kyläyhdistykset sekä pitäjäraadit.

Nähtävillä olon ja kuulemisen jälkeen jätehuollon palvelutasoon tehdään tarvittaessa muutoksia annettujen lausuntojen ja mielipiteiden pohjalta. Ehdotus uudeksi jätehuollon palvelutasoksi tuodaan tämän jälkeen jätelautakunnalle hyväksyttäväksi.

Päätös

Merkitään, että kaupunginhallituksen edustaja Tiina Kaartinen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Jätehuollon palvelutaso asettaa raamit sille, millaisia jätehuollon palveluita alueen kuntalaisille tarjotaan. Palvelutason määrittelyllä turvataan yhdenvertainen ja riittävä palveluiden vähimmäistaso koko toimialueella ja varmistetaan jätehuoltopalveluista perittävien jätemaksujen kohtuullisuus.

Palvelutaso koskee kunnan järjestämistä kuuluvia jätehuoltopalveluja. Jätelain 32§:n mukaan kunnan vastuulle kuuluvat asumisessa ja vapaa-ajan asumisessa syntyvät jätteet lukuun ottamatta tuottajavastuulle kuuluvia jätteitä sekä kuntien hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvät yhdyskuntajätteet. Lisäksi palvelutaso koskee osittain kunnan toissijaiselle järjestämistä kuuluvia jätehuoltopalveluja. Kunnalla on jätelain 33 §:n mukaan toissijainen vastuu mm. yritysten jätehuollosta tilanteissa, joissa jätteen haltija pyytää palvelua kunnalta muun palvelutarjonnan puutteen vuoksi ja jäte soveltuu laadultaan ja määrältään kunnan jätehuoltojärjestelmään.

Kunnan jätehuoltopalvelujen on täytettävä jätelain 34 §:n mukaiset laatuvaatimukset. Kunnan on jätehuollon järjestämisessä huolehdittava muun muassa siitä, että käytävissä on tarpeen mukaan kiinteistöittäinen jätteenkuljetus ja riittävän monipuoliset muut jätehuoltopalvelut, kuten etusijajärjestyksen mukainen mahdollisuus jätteen erilliskeräykseen. Vaarallisen jätteen ja muun jätteen alueellisia vastaanottoaikoja on oltava riittävästi ja niiden on oltava vaivattomasti jätteen tuottajien saavutettavissa. Jätteenkuljetuksen ja jätteen alueellisen vastaanoton järjestelyistä on tiedotettava riittävästi ja riittävän usein.

Palvelutason määrittelyssä on huomioitu jätelainsäädännön asettamien veloitteiden ja tavoitteiden lisäksi kuntien jättepoliittisessa ohjelmassa asetettavat tavoitteet sekä asukkaiden ja sidosryhmien näkemykset. Lisäksi määrittelyssä on otettu huomioon ympäristövaikutukset sekä palveluiden kustannukset niin, että ympäristökuormitus olisi mahdollisimman vähäinen ja kustannukset pysyisivät kohtuullisella tasolla.

Jätehuollon palvelutaso on voimassa vuoteen 2030. Noin puolessa välissä palvelutasokautta tarkastellaan, vastaavtko palvelutason linjaukset sen hetkistä toimintaympäristöä ja palvelutasoa päivitetään tarvittaessa. Tällöin on

mahdollista tarkastella myös muilta osin palvelutason oikeasuuntaisuus, kun palvelujen kehittämisestä on saatu jo kokemuksia.

Jätehuollon palvelutason valmistelu

Jätehuollon palvelutaso on valmisteltu tiiviissä yhteistyössä jätehuoltoviranomaisen, alueen kuntien ja kunnallisen jäteyhtiön, Jätekukon, kesken. Valmistelua on ohjannut ja seurannut ohjausryhmä, jossa toimialueen kunnilla on seuduittainen edustus. Ohjausryhmään kuuluu kuntien teknisen toimen ja ympäristönsuojelun viranhaltijoita sekä jätelautakunnan, jätehuollon viranomaispalveluiden ja Jätekukon edustajat. Valmisteluun liittyvistä käytännön tehtävistä on vastannut jätehuollon viranomaispalveluiden ja Jätekukon edustajista koottu projektiryhmä.

Jätehuollon palvelutason valmistelu on samanaikaisesti jättepoliittisen ohjelman kanssa ja sidosryhmien osallistaminen valmisteluun on hoidettu jättepoliittisen ohjelman rinnalla vuoden 2022 aikana. Palvelutason valmisteluun tarjottiin osallistumismahdollisuus niille tahoille, joihin palvelutason linjaukset voivat vaikuttaa. Osallistumismahdollisuuksista tiedotettiin etukäteen jätelautakunnan, kuntien ja Jätekukon verkkosivuilla sekä sosiaalisen median kanavissa sekä sähköpostitse.

Keskeisten sidosryhmien edustajille, asukkaille ja kuntatoimijoille järjestettiin keväällä 2022 Sitran Tulevaisuustaaajuus-menetelmällä neljä tulevaisuustyöpajaa, joihin osallistui yhteensä 58 henkilöä eri sektoreilta. Työpajojen lisäksi asukkailla ja kuntien luottamushenkilöillä oli mahdollisuus vastata sähköiseen kyselyyn, jolla kartoitettiin mm. näkemyksiä jätehuollon palveluiden kehittämisestä. Kyselyyn saatiin vastausaikana (15.3.-15.5.2022) 258 vastausta. Tulevaisuustyöpajoissa ja kyselyn tuloksissa jätehuollon palveluja koskeva keskeisin esiin noussut tema oli jätteiden lajittelun tehostaminen ja kierrättämisen vaivattomuuden edistäminen. Jätehuoltopalvelujen saavutettavuuden parantamista haja-asutusalueella toivoivat niin kuntalaisten ja kuntatoimijoiden työpajoihin osallistuneet kuin kyselyvastaajatkin. Kyselyn asukasvastaajista reilusti yli puolet piti saavutettavuutta tärkeimpänä jätehuollon kehittämistä ohjaavana arvona.

Syksyllä 2022 tulevaisuustyöpajojen ja kyselyn tuloksena syntyneitä jätehuollon kehittämiskohteita työstettiin ja konkretisoitiin Jätekukon ja kuntien kanssa kahdessa erillisessä työpajassa. Lisäksi Jätekukko selvitti lajitteluasemia koskevia toiveita sähköisellä kyselyllä, johon saatiin vastausaikana 292 vastausta.

Palvelukokonaisuudet ja merkittävimmät muutokset palvelutasoon

Palvelutasossa on esitetty palvelukokonaisuuksittain se, millaisesta palvelusta on kyse, minkä tasoista palvelua tarjotaan ja mitä asioita palveluun liittyen on syytä huomioida. Palvelutasossa on tuotu esille myös se, mille tahoille palvelu on tarkoitettu. Kunkin palvelun osalta on määritelty, missä vaiheessa palvelu toteutetaan asetetun tason mukaisesti vai toteutuuko palvelu jo tällä hetkellä tasokirjauksen mukaisena.

Palvelutasossa on määritelty taso sekajätteen ja kierrätettävien jätteiden kiinteistöittäiselle jätteenkuljetukselle, sekajätteen ja kierrätettävien jätteiden aluekeräykselle, lajitteluasemille, vaarallisten jätteiden vastaanotolle, isokokoisten jätteiden ja isojen jäte-erien noutopalveluille, saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetukselle ja vastaanotolle sekä puutarhajätteille. Lisäksi palvelutasossa käsitellään Jätekuon toteuttama palveluneuvonta ja viestintä sekä jätehuoltoviranomaisen eli Savo-Pielisen jätelautakunnan tarjoamat viranomaispalvelut. Palvelukokonaisuuksista keskeisimmät muutokset voimassa olevaan palvelutasoon nähden koskevat täydentävää ekopisteverkostoa sekä lajitteluasemapalvelua ja vaarallisten jätteiden vastaanottoa.

Kiinteistöittäiset kuljetuspalvelut

Sekajätteen ja kierrätettävien jätteiden kiinteistöittäiset kuljetuspalvelut tarjotaan pääosin voimassa olevan palvelutason mukaisesti. Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen on oltu valtaosin hyvin tyytyväisiä eikä merkittävää kehittämistarvetta kuljetuspalveluiden osalta ole tullut esille. Helposti saavutettavien keräyspisteiden on kuitenkin todettu olevan lajittelun vahvin motivaattori ja kierrätettävien jätteiden keräyspalvelua on toivottu myös pientaloille helposti toteutettavassa muodossa. Palvelutasoluonnokseen onkin sisällytetty mahdollisuus ottaa tulevaisuudessa käyttöön monilokeroastiat alueilla, joilla ne soveltuvat kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen ja jäteyhtiö on päättänyt niiden käyttöönotosta.

Sekajätteen aluekeräys

Sekajätteen aluekeräyksen osalta ei esitetä merkittäviä muutoksia nykyiseen palvelutasoon. Jokaisessa kunnassa tarjotaan edelleen vähintään yksi ympärivuotinen aluekeräyspiste ja lisäksi kesäajan käytössä olevia aluekeräyspisteitä on järjestetty keskeisille vapaa-ajan asuntojen sijaintialueille ja kulkureittien varsille sekä keskeisiin venesatamiin. Tällä hetkellä ympärivuoden käytössä olevia aluekeräyspisteitä on noin 100 ja kesäajan aluekeräyspisteitä noin 70. Aluekeräyspisteiden roskaantuminen etenkin loma-aikojen ruuhka-aiheutena on kuitenkin edelleen haasteena ja palvelutasoluonnoksessa esitetään pisteen lukitsemista silloin, kun pisteessä on toistuvaa väärinkäyttöä ja/tai ylitäyttöä. Keräyskapasiteetit myös tarkastellaan vuosittain kesä-talvi-kausivaihtelu huomioiden ja astiatyhjennyksiä tai keräyskapasiteettia lisätään sesonkiajoille.

Kierrätettävien jätteiden aluekeräys

Kierrätettäviä jätteitä kerätään aluekeräyksenä pääosin ekopisteissä. Suurin osa ekopisteistä kuuluu Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy:lle, joka järjestää pakkausjätteiden keräysverkoston ns. pakkausjäteasetuksen (1029/2021) mukaisesti tehden ratkaisut omien ekopisteidensä sijoituspaikoista ja rakenteista. RINKI Oy:llä on toimialueella tällä hetkellä noin 70 ekopistettä. Jätekuukko

täydentää tätä verkostoa omilla ekopisteillään, joita on noin 20. Kaikilla ekopisteillä kerätään vähintään kartonki- ja lasipakkauksia sekä metallia.

Palvelutasoa valmistellessa kattavat, helposti saavutettavat kierrätysmahdollisuudet myös haja-asutusalueilla on ollut keskeisin palveluverkostoa koskeva toive. Palvelutasoluonnoksessa täydentävää ekopisteverkostoa pyritään laajentamaan hallitusti tarjoamalla ekopistepalvelua kaikilla niillä asuinalueilla, joissa on järjestetty lähipalvelut. Ympäristö- ja kustannusvaikutusten vuoksi täydentävää ekopistepalvelua ei voida tarjota laajasti haja-asutusalueilla vaan palvelu on keskittynyt tähänkin saakka muiden palveluiden, etenkin päivittäistavarakauppojen, läheisyyteen. Esimerkiksi Rinki-ekopisteillä 90 % kartonkipakkausten saannosta tuli vuonna 2021 tuhannelta tehokkaimmalta pisteeltä pisteiden kokonaismäärän ollessa valtakunnallisesti vajaa kaksi tuhatta. Haja-asutusalueiden pisteissä keräyssaanto jää taajamien pisteitä huomattavasti matalammaksi eikä laajan verkoston rakentaminen taajamien ulkopuolelle ole perusteltua.

Nyt palvelutasoluonnoksessa lähipalveluiksi esitetään katsottavaksi päivittäistavarakauppojen lisäksi myös toiminnassa olevat peruskoulut, mikä tarkoittaisi tällä hetkellä noin 10 uuden ekopisteen perustamista toimialueelle. Peruskoulut sijaitsevat ekopistepalvelun näkökulmasta toiminnallisesti ja logistisesti tarkoituksenmukaisilla alueilla, joissa on lähtökohtaisesti myös riittävästi vakituista asutusta, vaikka aluetta ei olisikaan määritelty taajamaksi. Täydentävän ekopisteen perustamisen edellytyksenä on, ettei sille tule yli 10 kilometrin poikkeamista kierrätettävien jätteiden kiinteistöittäisen kuljetusalueen tiestä ja pisteelle löytyy alueelta toimiva ja saavutettava paikka.

Yksittäisistä jätelajeista on toivottu eniten muovipakkausten alueellisen keräyksen lisäämistä. Muovipakkauksia kerätään tällä hetkellä noin 40 Rinki-ekopisteessä ja noin 10 Jätekukon täydentävässä ekopisteessä. Rinki tulee lähivuosina lisäämään muovipakkausten keräystä alueella jonkun verran. Palvelutasoluonnoksessa on esitetty, että Jätekukko järjestää muovipakkausten keräyksen kaikille täydentäville ekopisteilleen ja pyrkii lisäksi tekemään yhteistyötä RINKI Oy:n kanssa niin, että Rinki-ekopisteille on mahdollista järjestää täydentävää muovipakkausten keräystä niihin taajamiin, joissa muovipakkauksia ei vielä kerätä ekopisteissä. Tavoitteena on, että kaikissa toimialueen taajamissa olisi mahdollisuus muovipakkausten kierrättämiseen. Muovipakkauksia kerätään kuitenkin myös haja-asutusalueen pisteissä.

Ekopistekeräyksen lisäksi tiettyjä kierrätettäviä jätteitä kerätään alueellisesti lajitteluasemilla tai keräys on järjestetty yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Luonnoksen mukaan käyttökelpoisten, sellaisenaan uudelleenkäyttöön ohjautuvien tekstiilien keräys järjestetään jokaiseen kuntaan joko ekopisteelle tai lajitteluasemalle. Poistotekstiilien eli rikkiäisten ja loppuun kuluneiden kodin tekstiilien keräys järjestetään keskeisimmissä kauppakeskityksissä yhteistyökumppaneiden tarjoamissa tiloissa, kuten kauppakeskuksissa. Poistotekstiilien keräyksen vastuisiin on mahdollisesti tulossa muutoksia lähivuosina, minkä vuoksi keräystä ei ole tarkoitus laajentaa ainakaan tässä vaiheessa kaikkiin toimialueen kuntiin.

Lajitteluasemat

Paikallisilla lajitteluasemilla otetaan vastaan vastaan pienkuormina niitä jätteitä, jotka eivät kuulu kokonsa, määränsä tai laatunsa vuoksi jäteastioihin tai alueellisiin keräyspisteisiin. Esimerkiksi huonekalut ja remonttijäte on lajitteluasemalle toimitettavaa jätettä. Toimialueella on tällä hetkellä 20 kiinteää lajitteluasemaa. Lisäksi kahdella paikkakunnalla tarjotaan kiertävää lajitteluasemapalvelua.

Lajitteluasemaverkosto on tulevan palvelutasokauden keskeisin kehittämistä vaativa palvelukokonaisuus. Nykyisen kiinteiden lajitteluasemien verkoston haasteena on etenkin asemien hankala sijainti maankäytön näkökulmasta. Lajitteluasemia sijaitsee esimerkiksi pohjavesialueilla, liian lähellä asutusta tai samalla kiinteistöllä on liikaa muita toimintoja vaikeuttaen lajitteluaseman toimintaa. Asemilla on ahtaat tilat asioida eikä lajittelumahdollisuuksien lisäämiselle ole tilaa. Usein myös läpiajettavuus puuttuu ja raskaiden ajoneuvojen liikennöinti on hankalaa. Lisäksi osassa asemia maanomistaja on ilmoittanut haluavansa kiinteistön muuhun käyttöön aiheuttaen tarpeen aseman siirtoon tai poistoon.

Jokaista kiinteää lajitteluasemaa, jonka poistamiseen on paine joko maanomistajan tai maankäyttöön liittyvän haasteen vuoksi, ei ole kustannusten vuoksi mahdollista korvata uudella, lähialueelle rakennettavalla kiinteällä lajitteluasemalla. Lajitteluasemapalvelua on tarkoitus kehittää niin, että kiinteästä lajitteluasemaverkostosta ja sitä täydentävästä kiertävästä palvelusta muodostetaan saavutettava, kustannustehokas ja laadukas kokonaisuus. Kiinteät lajitteluasemat pyritään sijoittamaan niin, että asemilla on riittävästi tilaa järjestää kattavat lajittelumahdollisuudet, turvallista asioida ja tarjolla on mahdollisuus omatoimiasiointiin. Samalla huomioidaan myös se, että matka kiinteille lajitteluasemille pysyy kohtuullisena koko toimialueella.

Palvelutasoluonnoksen mukaisesti lajitteluasemapalvelu tarjotaan niin, että kaikissa vähintään 5000 asukkaan kunnissa sijaitsee kiinteä lajitteluasema. Tämän lisäksi kiinteitä lajitteluasemia järjestetään palvelemaan yhteisesti useampia kuntia ja vanhoja kuntakeskuksia siten, että kaikista taajamista on lähimmälle kiinteälle lajitteluasemalle korkeintaan 30 kilometriä. Etäisyydet huomioiden toimialueella on tarve noin neljälle uudelle kiinteälle lajitteluasemalle, jotka sijoittuvat niin, että ne ovat helposti saavutettavissa eri suunnista. Uusille kiinteille lajitteluasemille ei ole vielä määritelty tarkkoja sijainteja. Uusia asemia rakennettaessa tarkastellaan alueella sijaitsevien, vanhojen asemien poistamisen tarve (pl. vähintään 5000 asukkaan kunnat).

Kaikilla suurilla (yli 8000 kävijää vuodessa) ja uusilla kiinteillä lajitteluasemilla tarjotaan mahdollisuus laajaan omatoimiasiointiin. Omatoimiasiointi mahdollistetaan lisäksi vähintään arki-iltaisin ja lauantaisin niillä keskikokoisilla asemilla, joilla aseman rakenteet tämän mahdollistavat. Nykyistä kattavammalla omatoimiasioinnin mahdollisuudella vastataan asiakkaiden toiveisiin lajitteluasemien laajemmista aukioloajoista sekä kesäasukkaiden huomioimisesta lajitteluasemapalvelun käyttäjinä.

Kiinteää lajitteluasemaverkostoa täydennetään kiertävällä lajitteluasemapalvelulla sekä tapahtumien yhteydessä järjestettävillä pop up -lajitteluasemilla. Kiertävä lajitteluasemapalvelu järjestetään niihin kuntiin ja vanhoihin kuntakeskuksiin, joissa ei ole kiinteää lajitteluasemaa. Kiertävää palvelua tarjotaan laajemmin lajittelumahdollisuuksin ja aukioloin kesäaikaan (touko-syyskuu), jolloin palvelu tavoittaa paremmin myös alueen kesäasukkaat. Talviaikaan (loka-huhtikuu) tarjotaan vaarallisten jätteiden sekä sähkö- ja elektroniikkaromun vastaanottoa. Lisäksi tarjotaan tilapäistä, pop up -periaatteella toimivaa lajitteluasemapalvelua tapahtumien yhteydessä kiertävästi eri kunnissa. Myös pop up -palvelu keskittyy kesäaikaan, ja palvelu räätälöidään kunkin tapahtuman luonteen ja tarjolla olevan tilan mukaan. Aktiivisella, kohdennetulla tiedottamisella on merkittävä rooli siinä, että kiertävä palvelu tai epäsäännöllinen, tapahtumien yhteydessä tarjottava palvelu tavoittaa alueen asukkaat.

Uusia kiinteitä lajitteluasemia on tavoitteena rakentaa yksi vuotta kohden. Uusien lajitteluasemien rakennusaikana palvelu tarjotaan kunnan tai vanhan kuntakeskuksen olemassa olevalla lajitteluasemalla tai palvelu korvataan tarvittaessa kiertävällä lajitteluasemapalvelulla.

Vaarallisen jätteen vastaanotto

Vaaralliset jätteet ovat käytöstä poistettuja aineita tai esineitä, jotka voivat aiheuttaa jo pieninä määrinä erityistä vaaraa tai haittaa ihmisille ja ympäristölle. Vaarallisia jätteitä voidaan ottaa vastaan vain valvotuissa vastaanottoaikoissa.

Lajitteluasemaverkoston kehittäminen vaikuttaa osaltaan myös vaarallisten jätteiden vastaanottoon, koska vastaanotto on järjestetty pääosin kiinteillä lajitteluasemilla. Palvelutasoluonnoksen mukaan vaarallisen jätteen vastaanotto järjestetään jatkossakin kaikille kiinteille lajitteluasemille. Jos kunnassa tai vanhassa kuntakeskuksessa ei ole kiinteää lajitteluasemaa, järjestetään vastaanotto kiertävänä keräyksenä kerran kuukaudessa. Palvelu tarjotaan laajemmin aukioloin kesäaikaan. Lääkejätteet otetaan vastaan toimialueen apteekeissa.

Palveluneuvonta ja viestintä

Palvelutasoluonnoksessa on määritelty, millaisia asiakaspalvelukanavia Jätekkukko tarjoaa asiakkaiden käyttöön, millaisia neuvontapalveluja asiakkaille tarjotaan ja kuinka asiakkaille viestitään.

Tulevina vuosina viestinnän painopiste siirtyy yhä enemmän jätteen synnyn ehkäisyyn ja jätehuoltopalvelujen saavutettavuuteen. Jätekkukon viestinnän keskiössä ovat lähivuosina esimerkiksi vastuullinen kuluttaminen, biojätteen lajitteluun kannustaminen ja arjen jätehuollon helpottaminen. Innostavat arkiset esimerkit toimivat yhtenä keinona aktivoida asukkaita muuttamaan sekä kulutus-että lajittelutottumuksiaan. Tietoa jätteen synnyn ehkäisystä, lajittelusta ja

jätehuoltopalveluista tuotetaan monikanavaisesti sekä asiakasryhmittäin ja alueittain kohdennetusti. Myös kierratys.info -palvelusta, johon on koottu alueen vastaanottopalvelut, tiedotetaan tehokkaasti.

Neuvontaa ja valistusta tarjotaan erityisesti peruskouluille, muille oppilaitoksille sekä päiväkodeille. Peruskouluille on tarjolla lukuvuoden mittaista yhteistyötä, kuten esimerkiksi kummikouluohjelma. Muille oppilaitoksille ja päiväkodeille tarjotaan kohderyhmän iän huomioivia valistuspaketteja.

Viestinnässä huomioidaan lisäksi aiempaa paremmin myös materiaalien, kuten lajitteluohjeiden saavutettavuus. Materiaalia on saatavilla mm. selkeästi kuvitettuna ja eri kielillä.

Muutosten vaikutus jätemaksuihin

Palvelutasoon esitetyt muutokset kohdistuvat pääosin palveluihin, jotka katetaan jätehuollon perusmaksulla. Jättekukon järjestämä neuvonta ja viestintä, vaarallisten jätteiden keräys, lajitteluasemien rakenteet ja ylläpito, poistotekstiilin keräys, Rinki-ekopisteverkostoa täydentävät ekopisteet sekä jätehuoltoviranomaisen toiminta ovat perusmaksulla katettavia palveluita. Kiinteistöittäisen keräyksen palvelutasoon ei ole esitetty sellaisia muutoksia, jotka vaikuttaisivat merkittävästi jäteastian tyhjennysmaksuihin.

Arvio ekopisteverkoston vuoden 2023 kustannuksista on noin 200 000 euroa. Ottaen huomioon investoinnit, ylläpito ja jätteiden keräys, on uusien perustettavien ekopisteiden vuosittainen kustannus noin 100 000 euroa, mikä tarkoittaa noin 30 % korotusta nykyiseen kustannustasoon nähden. Lisäksi muovipakkausten keräyksen laajentamisen kustannus on noin 40 000–50 000 euroa riippuen täydennettävien pisteiden määrästä.

Arvio lajitteluasemien infran ja ylläpidon vuoden 2023 kustannuksista on noin 1,7 miljoonaa euroa. Lajitteluasemien osalta kustannuksia muodostuu myös jätteiden käsittelystä ja kuljetuksesta, mutta tässä yhteydessä huomioidaan vain perusmaksulla katettavat kustannukset. Kiinteiden lajitteluasemien ja niitä täydentävän kiertävän lajitteluasemapalvelun infran ja ylläpidon vuosikustannusarvio on noin 2 miljoonaa euroa, mikä tarkoittaa noin 18 % korotusta nykyiseen kustannustasoon.

Palvelutasoluonnoksessa esitetyt muutokset palvelutasoon tarkoittaisivat noin 13 % korotusta perusmaksuun tulevana vuosina nykyisellä kustannustasolla.

Vaikutusten arviointi

Erillisenä liitteenä

Vuoden 2024 toiminnan suunnittelu ja talousarvion valmistelutilanne

Savo-Pielisen jätelautakunta 12.10.2023 § 23
6984/02.02.00/2023

Valmistelijat / lisätiedot:
Saija Pöntinen, puh. 044 718 5066
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

palvelupäällikkö Saija Pöntinen

Esitän, että lautakunta hyväksyy jätehuollon viranomaispalvelujen toiminnan painopisteet ja merkitsee lisäksi tiedoksi talousarvioluonnoksen vuodelle 2024.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Kunnan toiminnan on oltava tavoitteellista ja suunnitelmallista. Kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa hyväksytään kunnan toiminnan ja talouden tavoitteet. Kuopion kaupungin talousarvio valmistellaan palvelualueilla ja jätehuollon viranomaispalvelujen osio on osa kaupunkiympäristön palvelualueen talousarviota.

Kuopion kaupunginhallitus on antanut talousarvion kehyspäätöksen 12.6.2023. Kuopion kaupungin talousarvioprosessin mukaisesti palvelualueiden lautakunnat ovat antaneet tämän jälkeen talousarvioesityksen kaupunginhallitukselle. Kaupunkiympäristön palvelualueen talousarvioesityksen on antanut kaupunkirakennelautakunta 13.9.2023. Vaikka jätehuollon viranomaispalvelujen toiminta on alueellista toimintaa ja muodostaa oman kokonaisuuden, senkin osio on mukana kaupunkiympäristön palvelualueen esityksessä. Jätelautakuntaa sitoo tässä esityksessä se, että jätehuollon viranomaispalvelujen nettotulos on nolla eli kustannukset katetaan kuntien tekemän sopimuksen mukaisesti jätemaksuilla.

Jätelautakunnassa käsitellään nyt jätehuollon viranomaispalvelujen talousarvioluonnos. Kaupunginhallitus antaa oman esityksensä vuoden 2024 talousarviosta 30.10.2023 ja kaupunginvaltuusto tekee talousarviosta päätöksen 27.11.2023. Kun talousarvio on hyväksytty, lautakunnat hyväksyvät palvelualueiden käyttösuunnitelmat, joissa määritellään talousarvion mukaisten rahojen käyttö. Jätelautakunta hyväksyy jätehuollon viranomaispalvelujen käyttösuunnitelman, johon voidaan tehdä tarvittaessa muutoksia talousarvioluonnokseen nähden. Kokonaisuutena kaupunkiympäristön palvelualueen käyttösuunnitelman hyväksyy kaupunkirakennelautakunta.

Jätehuoltoviranomaisen toiminta-ajatus

Savo-Pielisen jätelautakunnassa ja sen alaisuudessa toimivassa yksikössä, alueellisissa jätehuollon viranomaispalveluissa, hoidetaan jätelain mukaiset jätehuollon järjestämisen viranomaistehtävät. Lisäksi huolehditaan kuntien yhteisesti sopimista jätehuoltoon liittyvistä seuranta- ja kehittämistehtävistä.

Jätelautakunnan päätöksillä luodaan edellytykset toimivalle ja ympäristövastuulliselle jätehuoltojärjestelmälle, joka palvelee asiakkaiden tarpeita. Jätehuollon seurannalla huolehditaan kunnan jätehuollon järjestämisvastuulle kuuluvat kiinteistöt eli asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöt sekä kuntien hallinto- ja palvelutoiminnan kiinteistöt yhdenvertaisesti ja kattavasti järjestettyyn jätehuoltoon. Lisäksi varmistetaan jätehuoltopalvelujen määräysten mukaisuus.

Jätehuoltoviranomaisessa huolehditaan hyvästä asiakaspalvelusta, mikä tarkoittaa sitä, että asiakkaat tavoittavat asiakasneuvojat ja saavat ystävällistä sekä asiantuntevaa palvelua. Asiakkaiden hakemukset, ilmoitukset ja muut yhteydenotot käsitellään palvelulupausten mukaisesti ja asiat ratkaistaan jätelautakunnan hyväksymien periaatteiden mukaan.

Jätehuoltoviranomaisen toimintatavoissa otetaan huomioon Kuopion kaupungin strategian mukaiset periaatteet: ”Lupa tehdä toisin. Avoimesti. Innostavasti. Vastuullisesti. Yhdessä.” Jätehuoltoviranomainen on mukana edistämässä kiertotaloutta yhteistyössä alan muiden toimijoiden kanssa.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Jätehuollon viranomaispalvelujen vuoden 2024 toimintaympäristöön vaikuttaa jätelainsäädännön ja kunnallisten jätehuoltomääräysten uudet velvoitteet. Lisäksi uusi kuntien jätepoliittinen ohjelma ja jätehuollon palvelutaso vaikuttavat toiminnan tavoitteisiin.

Toiminnan tavoitteet ja painopisteet

1. Jätepoliittisen ohjelman sidosryhmäyhteistyön ja seurannan vakiinnuttaminen

Kuntien uusi jätepoliittinen ohjelma on valmisteltu ja se hyväksytään vuoden 2023 aikana. Ohjelmaa päästään toteuttamaan vuonna 2024.

Ohjelman toteuttamisen edistämiseksi ja seurannan järjestämiseksi ollaan perustamassa yhteistyö- ja seurantaryhmä, jossa on edustettuna kaikki ohjelman vastuutahot. Tavoitteena on, että yhteistyö- ja seurantaryhmän toiminta saadaan vakiinnutettua. Ryhmän on tarkoitus edistää laajempaa sidosryhmäyhteistyötä ja jätepoliittisen ohjelman toimenpiteiden jalkauttamista käytäntöön.

Jätepoliittisen ohjelman seuranta on tavoitteena saada järjestymään niin, että tietoa toimenpiteiden toteutumisesta kootaan aikaisempaa järjestelmällisemmin ja kattavammin. Tarkoitus on myös nostaa esille onnistuneita käytännön esimerkkejä, jotta hyviä käytäntöjä voidaan monistaa.

2. Biojätteen laajentuvan erilliskeräysvelvoitteen toimeenpano

Jätelainsäädännössä ja uudistuneissa kunnallisissa jätehuoltomääräyksissä edellytetään biojätteen erilliskeräyksen huomattavaa laajentamista suurissa taajamissa. Syksystä 2024 alkaen biojäte on erilliskerättävä tai kompostoitava kaikilla asuin-kiinteistöillä Kuopion keskeisellä kaupunkialueella, Siilinjärven keskustaajamassa ja Toivala-Vuorela-taajamassa sekä Pieksämäen keskeisellä kaupunkialueella. Muutos koskettaa noin 7000 kiinteistöä.

Biojätteen erilliskeräysvelvoitteen toimeenpano edellyttää laajaa tiedottamista ja neuvontaa yhteistyössä Jätekuoron kanssa. Tämän jälkeen vaaditaan rekisteritarkastelujen pohjalta tehtävää seurantaa siitä, miten velvoite toteutuu sekä jätehuoltoviranomaisen yhteydenottoja niille kiinteistöille, joilla keräystä ei järjestetä määräajassa. Lisäksi on varauduttava käsittelemään asiaa koskevia hakemuksia. Mikäli jätehuoltoviranomaisen toimenpiteet eivät ole riittäviä saamaan kiinteistöjä keräyksen piiriin, tullaan myöhemmin vaatimaan myös ympäristönsuojeluviranomaisen valvontatoimenpiteitä.

3. Muovi- ja lasipakkausten sekä metallin erilliskeräyksen seuranta

Muovi- ja lasipakkausten sekä metallin erilliskeräysvelvoitteet ovat laajentuneet vuoden 2023 kesällä koskemaan kaikkia taajamissa sijaitsevia vähintään viiden asuinhuoneiston kiinteistöjä. Velvoitteen laajentumisesta on tiedotettu taloyhtiöitä ja seurantaa toteutetaan loppuvuodesta 2023. Koska keräyksen järjestäminen vie osassa taloyhtiöitä aikaa ja keräykseen myönnetään myös lykkäyksiä, seuranta on uusittava vielä vuoden 2024 aikana. Ne kiinteistöt, joilla keräystä ei ole vielä tuolloinkaan järjestetty, siirretään tiedottamisen jälkeen valvontatoimenpiteitä varten kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille.

4. Sekajätteen jätehuoltoon liittymisen seuranta

Sekajätteen jätehuollon seurannassa tarkastellaan sitä, ovatko kaikki asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöt liittyneet järjestettyyn jätehuoltoon niin, että vähintään sekajätteen jätehuolto on kiinteistölle järjestetty. Tässä seurannassa on tarkoituksena ylläpitää jätehuoltoon liittymisen hyvää perustasoa. Jätehuollon asiakasrekisteristä tarkistetaan kuukausittain päättyneet asiakkuudet, minkä jälkeen kiinteistön haltijat kehoitetaan ja liitetään jätehuollon piiriin.

5. Saostus- ja umpisäiliölietteiden jätehuollon seuranta

Saostus ja umpisäiliölietteiden jätehuollon seurannassa jätehuollon asiakasrekisteriin viedään tietoa siitä, millä kiinteistöillä lietteitä syntyy ja selvitetään, onko kiinteistöillä riittävät säiliöiden tyhjennykset. Samalla tiedotetaan omatoimisen käsittelyn mahdollisuudesta ja sitä koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta sekä käsitellään saapuvat ilmoitukset.

Tiedotuksen ja seurannan avulla pyritään varmistamaan, että saostus- ja umpisäiliölietteet tyhjennetään ja käsitellään asianmukaisesti niin, ettei niitä päädy käsittelemättömänä ympäristöön. Vuonna 2024 seurantaa laajennetaan edelleen uusiin

kuntiin. Samalla on tarkoitus tarkastella seurantaprosessia ja arvioida, olisiko sitä mahdollista sujuvoittaa ja tehostaa.

6. Asiakaspalvelun kehittäminen asiakkaiden toiveiden pohjalta

Jätehuollon viranomaispalvelujen toimivuutta, asiakasystävällisyyttä ja viestinnän selkeyttä selvitetään asiakkaille kohdennetuin kyselyin. Kyselytulosten pohjalta kehitetään asiointikanavia, asioiden käsittelyä ja viestintää asiakkaita paremmin palveleviksi.

Liitteet

Talousarvioluonnos v. 2024

Tiedonannot 12.10.2023

Savo-Pielisen jätelautakunta 12.10.2023 § 24
924/14.06/2023

Valmistelijat / lisätiedot:
Saija Pöntinen, puh. 044 718 5066
Mari Karttunen, puh. 044 718 5068
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus palvelupäällikkö Saija Pöntinen

Esitän, että lautakunta merkitsee asiat tiedoksi sekä toteaa aloitteeseen annetun vastauksen riittäväksi.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

924/2023 Jätehuollon viranomaispalvelujen osavuosisikatsaus 2/2023 (1.1.-31.8.2023)

4056/2023 Aloite vapaa-ajan asuntojen jätehuoltoa koskevan sääntelyn muuttamiseksi ja aloitteeseen annettu vastaus

Yksityishenkilö Nurmeksesta teki aloitteen siitä, että jätelautakunta käsittelisi uudestaan jätehuoltomääräysten sääntelyä vakituisten asuntojen ja vapaa-ajan asuntojen välisistä kimpoista. Asiakas esitti toiveen siitä, että vapaa-ajan asunnoilla syntyvä sekajäte, josta biojäte on lajiteltu erikseen, voitaisiin tuoda vakituisen asunnon jäteastiaan silloinkin, kun kyseessä ei ole lähikiinteistöt. Aloitteeseen on annettu vastaus, jossa on kerrottu jätelainsäädännön mukaisista velvoitteista ja jätehuoltomääräysten sääntelyn perusteista. Jätelaissa edellytetään sitä, että kiinteistön jätehuolto järjestetään sen sijaintialueella. Jätekimpassa olevat kiinteistöt eivät voi tämän vuoksi sijaita pitkän välimatkan päässä toisistaan. Kunnallisilla jätehuoltomääräyksillä täydennetään ja tarkennetaan jätelainsäädännön mukaista sääntelyä. Määräykset eivät saa olla ristiriidassa ylempiasteisen sääntelyn kanssa. Tämän vuoksi määräyksissä ei voida sallia säännönmukaisesti vapaa-ajan kiinteistöjen jätehuollon järjestämistä vakituisten asuntojen kautta, jos kyseessä ei ole lähikiinteistöt. Ainoastaan, jos jätehuolto ei ole järjestettävissä vapaa-ajan kiinteistön sijaintialueella eli jätehuoltopalvelut eivät ole kohtuullisesti saavutettavissa, voidaan vapaa-ajan kiinteistön jätehuollossa tukeutua vakituisen asunnon jätehuoltoon

924/2023 Yhdyskuntatekniset palvelut 2023 Kuopiossa, kyselytutkimuksen tulosten jätehuoltoa koskevat osiot

924/2023 Luettelo viranhaltijapäätöksistä ajalta 28.4-28.9.2023

Liitteet

Jätehuollon viranomaispalvelujen osavuosisikatsaus 2/2023

Yhdyskuntatekniset palvelut 2023 Kuopiossa, kyselytutkimuksen tulosten jätehuoltoa koskevat osiot (julkaistaan verkossa, ei jaeta)

Viranhaltijapäätökset ajalta 28.4.-28.9.2023 (ei julkaista verkossa)

Oheismateriaali

Aloite jätehuoltomääräysten muuttamiseksi (vakituisen ja vapaa-ajan asunnon kimppasääntely)

Vapaa-ajan kiinteistöjen jätehuollon sääntely

Muutoksenhakuohje koskee pykälä: § 18, § 19, § 20, § 21, § 23, § 24

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntatalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 22**Liite A2 kuntalain mukainen oikaisuvaatimusohje**

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Kuntien yhteisen toimielimen päätöksestä oikaisuvaatimuksen voi tehdä myös sopimukseen osallinen kunta ja sen jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä **14 päivän kuluessa** päätöksen **tiedoksaannista**.

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on yleisesti nähtävänä Kuopion kaupungin verkkosivuilla www.kuopio.fi/paatoksenteke.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Kuopion kaupunki
Savo-Pielisen jätelautakunta
Kirjaamo
Tulliportinkatu 31
PL 228

70101 KUOPIO
kirjaamo(at)kuopio.fi
Puhelin 017 18 2111

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi ja
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Jos oikaisuvaatimuspäätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.